

วารสาร วิชาการ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 4
เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2559

ISSN : 1513-0096

บทบรรณาธิการ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดทำให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการทำงาน โลกเข้าสู่ยุคที่มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตมากขึ้น เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่การค้าเสรีมากขึ้น มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่หลากหลายขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมเข้าสู่สังคมสูงวัย เกิดการเคลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกรวดเร็วขึ้นในยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติมีความรุนแรงมากขึ้น เป็นต้น

จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและชัดเจนเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว อย่างมีเอกภาพและมีเป้าหมาย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2558 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของรัฐบาล และเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ภายใต้ระบบประชาธิปไตย

วารสารวิชาการฉบับนี้จึงนำเสนอบทความ “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประเทศมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยมีวิสัยทัศน์ คือ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วารสารวิชาการฉบับนี้ยังนำเสนอบทความอื่น ๆ ได้แก่ “สถาบันพระมหากษัตริย์กับการศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” “การสร้างความสามารถในการแก้สถานการณ์ปัญหาและสร้างผลผลิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย” “ฝึกอบรมครูอย่างไรให้ตอบโจทย์ในยุคดิจิทัล” “วิเคราะห์สโนว์บอลและสัมผัสใน ที่ปรากฏในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา จากหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” และ “รูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการบริหารแบบใจใสใจ (4R1C) โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่”

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่น่าสนใจจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากนักเลย แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

๐๒

สถาบันพระมหากษัตริย์กับการศึกษา
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๐๘

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)
ประเทศมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๒๔

การสร้างความสามารถ
ในการแก้สถานการณ์ปัญหาและสร้างผลิตผล
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

๓๘

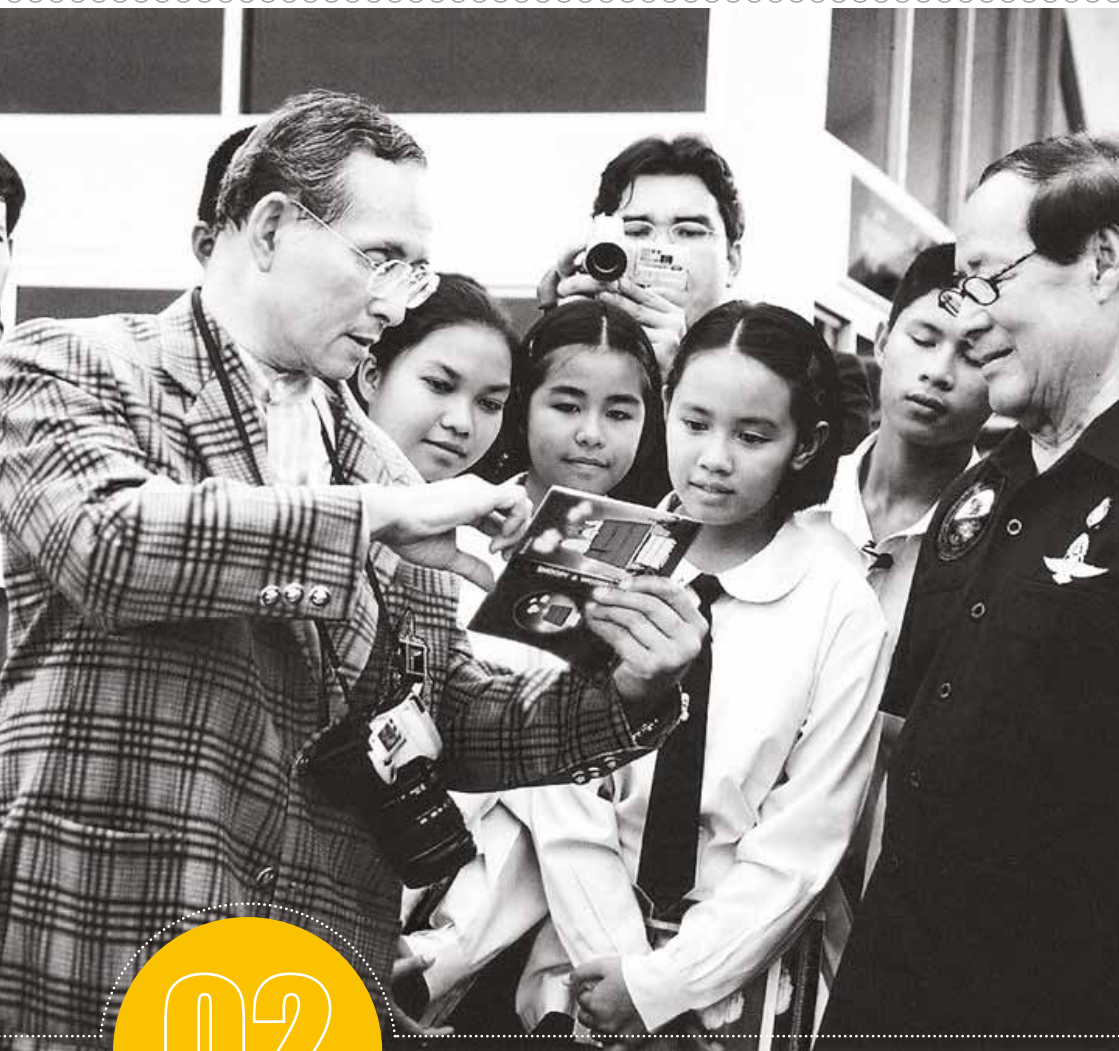
ฝึกอบรมครูอย่างไร
ให้ตอบโจทย์ในยุคดิจิทัล

๕๒

วิเคราะห์สื่อบรรณคดีและสัมผัสใน
ที่ปรากฏในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน
ตอน ขุนช้างถวายฎีกา
จากหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

๖๖

รูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่าน
โดยใช้กระบวนการบริการแบบใจใส่ใจ
(4R1C) โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่

02

สถาบันพระมหากษัตริย์กับการศึกษา
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โดย นายไพรัช มณีโชติ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ประจวบคีรีขันธ์เป็นชื่อจังหวัดที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. 2398 โดยรวมเอาเมืองกุย เมืองคลองวาฬ และเมืองบางนางรมเข้าด้วยกัน และให้คล้องกับเมืองเกาะกงที่ชื่อประจันตคีรีเขต และต่อมาได้เสด็จมาประทับที่หาดหัวกอ ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทอดพระเนตรสุริยุปราคา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2411 หลังจากนั้น ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ให้ก่อสร้างพระที่นั่ง อุทกอุทยานไฉโย เป็นที่ประทับในถ้ำพระยานคร ภายในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด เมื่อครั้งเสด็จอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดและเสด็จมายกข้อฟ้าด้วยพระองค์เอง

ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ให้ก่อสร้างวังไกลกังวลที่ชายทะเลอำเภอหัวหิน ใช้เป็นที่ประทับ ซึ่งต่อมาก็เป็นที่ประทับแปรพระราชฐานของพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อ ๆ มา ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดลได้ตั้งโรงเรียนวังไกลกังวล ขึ้นภายในวังไกลกังวล หัวหิน เพื่อใช้เป็นที่เล่าเรียนของบุตรหลานข้าราชการที่ตามเสด็จเมื่อครั้งแปรพระราชฐานมาประทับที่วังไกลกังวล หัวหิน ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เกิดโครงการตามพระราชดำริ เพื่อพัฒนาชนบทขึ้นเป็นโครงการแรก คือ ถนนห้วยมงคล อำเภอหัวหิน และพระองค์ได้เสด็จแปรพระราชฐานมาประทับที่วังไกลกังวล หัวหินทุกปี เพื่อเสด็จเยี่ยมพสกนิกรและติดตามโครงการตามพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และใกล้เคียง ทั้งยังให้มีโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นในตำบลห้วยทราย อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาและพัฒนาผืนดินที่ถูกทำลายให้กลับมาใช้ได้ดังเดิม

นอกจากนี้ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก็เคยเสด็จมาเยี่ยมเยียนทหาร ตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ทุรกันดารหลายต่อหลายครั้ง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาอย่างยาวนาน และหลากหลายสาขา ยังผลให้พสกนิกรทั้งชาวไทยและชนกลุ่มน้อยที่อาศัยตามรอยตะเข็บชายแดนได้รับพระมหากรุณาธิคุณมาตลอด ทรงนำความเจริญ ความอยู่ดีกินดีมาสู่ผู้ที่อาศัยในท้องที่เหล่านั้น สำหรับในด้านการศึกษานั้นแต่ละพระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นที่ประจักษ์ดังต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับที่วังไกลกังวล หัวหิน ได้มีบุตรหลานของข้าราชการบริพารติดตามเสด็จมาด้วยเป็นจำนวนมาก รวมทั้งบุตรหลานของเจ้าหน้าที่ผู้รักษาวังที่ไม่มีที่เรียน จึงได้มีพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในวังไกลกังวลขึ้นมารองรับเยาวชนเหล่านั้นขึ้น วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2481

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระองค์ได้สืบสานพระราชกรณียกิจของพระเชษฐา ในด้านการศึกษา กล่าวคือได้ทรงรับอุปถัมภ์โรงเรียนวังไกลกังวล ซึ่งมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จนในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นปีฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ได้มีการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียมขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสให้ได้เรียนกับครูที่มีความเชี่ยวชาญ เนื่องจากขาดแคลนครูในโรงเรียนห่างไกล โดยกระจายเสียงและภาพออกไปทั่วประเทศ เริ่มออกอากาศเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ซึ่งนับเป็น พระมหากรุณาธิคุณใหญ่หลวงต่อการเสริมสร้าง ยกระดับการศึกษาและคุณภาพ ชีวิตของปวงประชาราษฎร์อย่างทั่วถึงตลอดมา การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นอกจากจะเป็นประโยชน์ทำให้นักเรียนในส่วนภูมิภาคหรือชนบทห่างไกล มีโอกาส รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพไม่ด้อยกว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐานแล้ว ยังใช้เป็นสื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อ

การพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ปัจจุบันโรงเรียนวังไกลกังวล ให้โอกาสนักเรียนทั่วไปได้เข้าเรียน ซึ่งมีทั้งแผนกประถม มัธยม และอาชีวศึกษา พระองค์ยังได้พระราชทานเงินจากงบประมาณใช้สอยตามพระราชอัธยาศัยเพื่อใช้ในกิจการของโรงเรียนทุกปี

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ทรงมีพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะในพื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ พระองค์ได้ทรงก่อตั้งโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแหล่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา ไม่เฉพาะกับคนไทยเท่านั้นแต่ยังมีผลต่อเนื่องไปยังชนกลุ่มน้อยที่อาศัยตามชายขอบของประเทศ ซึ่งในสมัยนั้นแทบจะไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเลย ซึ่งมีโรงเรียนที่พระองค์ได้ทรงก่อตั้งขึ้นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้วมอบภารกิจให้กับตำรวจตระเวนชายแดนรับผิดชอบทำหน้าที่เป็นครูให้ความรู้ในพื้นที่ เช่น โรงเรียนอานันท์ โรงเรียนวไลย โรงเรียนธนาคารอสมสินหรือเดิมคือโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอนุเคราะห์ที่ 6 (พิทักษ์ประชา) โรงเรียนโรตารีกรุงเทพ เป็นต้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเอาพระทัยใส่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในถิ่นทุรกันดาร ได้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยทรงมีพระราชดำริให้มีโครงการต่าง ๆ จำนวน 9 โครงการ ได้แก่ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการฝึกอาชีพ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการส่งเสริมโภชนาการอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการส่งเสริมสหกรณ์ และโครงการอื่น ๆ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินติดตามโครงการทุกโรงเรียนด้วยพระองค์เองทุกปี

จึงนับได้ว่าพระมหากษัตริย์ไทยตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณและพระกรุณาธิคุณต่อปวงชนชาวประจวบคีรีขันธ์ อย่างใหญ่หลวง ไม่เลือกชาติพันธุ์ โดยเฉพาะในด้านการศึกษาทรงเห็นถึงความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนให้มีความคิด ความเจริญ ความรักชาติ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เมื่อคนมีการพัฒนาความรู้ความสามารถแล้วก็นำความรู้ความสามารถเหล่านั้นมาพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน จังหวัดและในที่สุดก็จะส่งผลต่อประเทศชาติต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณภาพประกอบบทความจาก

เฟซบุ๊กเพจ โรงเรียนวังไกลกังวล สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2559

จาก <https://www.facebook.com/162076777200147/>

[photos/a.356452791095877.82757.162076777200147/](https://www.facebook.com/162076777200147/photos/a.356452791095877.82757.162076777200147/)

[1202249239849557/?type=3&theater](https://www.facebook.com/162076777200147/photos/a.356452791095877.82757.162076777200147/?type=3&theater)

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2559). **โครงการพระราชดำริ**. สืบค้นเมื่อ

20 มีนาคม 2559, จาก [http://www.prachuapkhirikhan.go.th/](http://www.prachuapkhirikhan.go.th/web-54/index-54.htm)

[web-54/index-54.htm](http://www.prachuapkhirikhan.go.th/web-54/index-54.htm)

08

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)
ประเทศมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

โดย กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ในด้านเศรษฐกิจได้รับการจัดอยู่ในระดับของประเทศรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 และจากการดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ซึ่งให้ความสำคัญกับการรักษาวินัยทางการเงินและการคลัง ทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์แข็งแกร่ง ช่วยสร้างบรรยากาศการแข่งขันในตลาดและสนับสนุนการดำเนินธุรกิจมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตจากภาคการเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น เป็นฐานการส่งออกอุตสาหกรรมและบริการหลายสาขา เช่น กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ ทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนมาก ปัญหาความยากจนลดลง คุณภาพชีวิตของประชากรจึงดีขึ้น ได้รับโอกาสทางการศึกษา บริการสาธารณสุข บริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านของชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างหลายด้าน ในด้านเศรษฐกิจและสังคม โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย และคุณภาพคนโดยเฉลี่ยยังต่ำ การออมไม่เพียงพอ คนไทยมีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้นแต่ยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรม สังคมเผชิญกับความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม มีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น สถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มลดลงแต่มีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และระหว่างกลุ่มคน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม ประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งกลุ่มทักษะฝีมือสูงและทักษะฝีมือระดับล่าง ผลิตภาพแรงงานและผลิตภาพการผลิตรวมต่ำ ใช้อำนาจความรู้ เทคโนโลยี และ

นวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนายังไม่เพียงพอ ส่วนการวิจัยที่มีอยู่ไม่ได้ถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสังคมอย่างคุ้มค่า ความสามารถในการแข่งขันของประเทศอยู่ในอันดับต่ำ ในด้านโครงสร้างเศรษฐกิจมีส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมาก จึงเสี่ยงต่อความผันผวนตามปัจจัยภายนอก และในด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันขยายวงกว้างทั้งภาครัฐและเอกชน

ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นฐานในการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและเกิดความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศ คุณภาพน้ำ และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภัยพิบัติทางธรรมชาติ อุทกภัยและภัยแล้งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง การบริหารจัดการน้ำยังขาดประสิทธิภาพ ส่งผลต่อภาคการผลิตและการดำรงชีวิตของคนไทย

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภายนอกเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดทำให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการทำงาน โลกเข้าสู่ยุคที่มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตมากขึ้น ด้านเศรษฐกิจภูมิภาคและโลกมีผลกระทบต่อประเทศไทย ในระยะ 5 ปีข้างหน้าเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มขยายตัวช้า มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่การค้าเสรีมากขึ้น มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่หลากหลายขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก แรงงานทักษะสูงและมีความสามารถเฉพาะทางจะเป็นที่ต้องการและขาดแคลนมาก แรงงานทักษะต่ำจะตกงาน ความเหลื่อมล้ำขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดการเคลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกรวดเร็วขึ้นในยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความเข้มข้นมากขึ้น วาระการพัฒนาของโลก ภายหลัง ค.ศ. 2015 เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปี ข้างหน้า ในด้านความมั่นคงภายในและระหว่างประเทศ มีประเด็นสำคัญ ได้แก่ การเติบโตของลัทธิก่อการร้ายและวิกฤติการอพยพย้ายถิ่นของผู้ลี้ภัยในยุโรป และการบริหารจัดการอาชญากรรมไซเบอร์และสิทธิเสรีภาพ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและชัดเจน เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว นำพาประเทศก้าวหน้าอย่าง มีทิศทาง ต่อเนื่อง และเป็นเอกภาพ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2558 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้คณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะที่ 2 ของรัฐบาล (ปี 2558 – 2559) และกรอบการปฏิรูปในระยะที่ 3 (ปี 2560 เป็นต้นไป)

ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนเฉพาะด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม ตลอดจนแผนปฏิบัติการในระดับกระทรวงและพื้นที่ และเป็นกรอบในการ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา อย่างมีเอกภาพและมีเป้าหมาย โดยอาศัยการประสานความร่วมมือจากทุก ภาคส่วน ภายใต้ระบบประชารัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีวิสัยทัศน์ คือ

ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ยุทธศาสตร์ชาตินี้ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีสาระสำคัญ คือ

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

มีเป้าหมายในการสร้างควมมีเสถียรภาพภายในประเทศและช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย มีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น

- การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง จัดคอร์ปชั่น สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

- การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

- การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศ ทุกกระดับ และรักษาคุณภาพความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงรูปแบบใหม่

- การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ

- การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวดิ่งสู่แนวนอนมากขึ้น

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลผลิตภาพการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ การพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต ภายใต้กรอบการปฏิรูปและพัฒนาปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ทุกด้าน ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน มีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น

- การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น การส่งเสริมการค้าและการลงทุนที่อยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อให้ได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาค และเป็นการยกระดับไปสู่ส่วนบนของห่วงโซ่มูลค่ามากขึ้น

- การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการ โดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาค ในอุตสาหกรรมหลายสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิต และการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารคุณภาพ สะอาด และปลอดภัยของโลก

- **ภาคเกษตร** โดยเสริมสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็ง และการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและอาหารคุณภาพ สะอาดและปลอดภัย

- **ภาคอุตสาหกรรม** โดยพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมปัจจุบันที่มีศักยภาพสูง และพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคตที่มีศักยภาพ โดยใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น

- **ภาคบริการ** โดยขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย ความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการยกระดับบริการที่เป็นฐานรายได้เดิม เช่น การท่องเที่ยว บริการสุขภาพ ธุรกิจบริการด้านการเงิน และธุรกิจบริการที่มีศักยภาพอื่น ๆ เป็นต้น

- การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

- การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ จัดระบบผังเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง และโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจสอดคล้องกับศักยภาพ

- การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านการขนส่ง ด้านพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการวิจัยและพัฒนา
- การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วน การพัฒนากับนานาชาติ ส่งเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านต่าง ๆ เพิ่มบทบาทของไทยในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ

ขอขอบคุณภาพประกอบบทความจาก

นายศักดิ์ชาย ขวัญสิน

ครู ค.ศ. 3 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่า ความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง มีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น

- การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ
- การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง
- การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์
- การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี
- การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย เสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง

4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม มีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น

- การสร้างความมั่นคงและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ

- การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย

- การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูทางวัฒนธรรม และความเข้มแข็งของชุมชน

- การพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกกับสนับสนุนการพัฒนา

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว มีกรอบแนวทางที่สำคัญ เช่น

- การจัดระบบอนุรักษ์ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
 - การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง 25 กลุ่มน้ำ
- เน้นการปรับระบบบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ
- การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเทศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระจายบทบาทไปสู่ท้องถิ่น อย่างเหมาะสม มีธรรมาภิบาล มีกรอบแนวทางที่ต้องให้ความสำคัญ เช่น

- การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม
- การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ
- การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ
- การต่อต้านทุจริตและประพฤติมิชอบ
- การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นสากล
- การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ
- การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี

(พ.ศ. 2560 – 2579) (สรุปย่อ). สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2559,

จาก <http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/475208>

ปรเมธี วิมลศิริ. (2559). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อนาคตประเทศไทย

เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2559, จาก

<http://www.oic.or.th/sites/default/files/institute/course/>

85449/public/yuththsaastrchaati_20_pii_naakhtpraethsaithy_khpph_26_skh_59.pdf

24

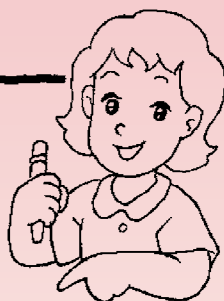
การสร้างความสามารถในการแก้สถานการณ์ปัญหาและสร้างผลิตผล
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

โดย นางกรณัฏฐ์ สอดกยาคม
ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

แรงบันดาลใจที่ทำให้ผู้เขียนเกิดความคิดปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ก็คือ อยากเห็นห้องเรียนคณิตศาสตร์ที่มีชีวิต นักเรียนได้ความรู้คู่ความสุข เห็นประโยชน์ และคุณค่าของการนำความรู้ในเรื่องที่เรียนไปใช้ในชีวิตทันที ไม่ต้องรออีก 10 - 20 ปี ที่อาจจะได้ใช้ในการทำงาน ผู้เขียนเริ่มที่เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมาก ในอนาคตเด็กอาจได้ใช้ความรู้ ในการซ่อมแซมตกแต่งบ้าน คำนวณความสัมพันธ์ของขนาด ปริมาณ และราคาของ วัสดุที่จะใช้ได้ ประกอบกับเรื่องนี้ยังมีความสำคัญในฐานะตัวชี้วัดที่ต้องเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา. 2559) รวมทั้งผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกชั้น ตลอด 3 ปีที่ผู้เขียนได้รับมอบหมายให้มาสอนระดับชั้นนี้ พบว่านักเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาการเรียนเรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้ พื้นฐานหลายเรื่อง อาทิ การหาพื้นที่รูปเรขาคณิตสองมิติ ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปเรขาคณิตสองมิติกับสามมิติ และการแก้สมการ นักเรียนไม่สามารถจินตนาการ รูปทรงสามมิติตามที่โจทย์กำหนดได้ วิเคราะห์โจทย์ด้วยการวาดภาพประกอบ ไม่ได้ และการคำนวณหาคำตอบไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ทำให้ไม่ประสบ ความสำเร็จในการแก้โจทย์ปัญหา

ผู้เขียนจึงเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ จากเดิมที่สอนโดยการให้ตัวอย่าง ให้ทำแบบฝึกหัดและเฉลย ทำเช่นนี้เป็นวิธีปกติ มายาวนาน วันหนึ่งได้ตัดสินใจว่าจะต้องปรับตนเองเพื่อเปลี่ยนผลที่จะเกิดขึ้นให้ดีกว่าเดิม ผู้เขียนจึงศึกษาแนวคิดสะเต็มศึกษา (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2559) หลักสูตรสวนกุหลาบศึกษา (คณะกรรมการดำเนินงาน ตามโครงการสวนกุหลาบศึกษา. 2559) รวมทั้งแนวคิดการแก้ปัญหาของโพลยา

(George Pólya) 4 ขั้นตอน ได้แก่ การทำความเข้าใจปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหาตามแผน และการตรวจสอบย้อนกลับ (อัมพร ม้าคอง. 2553) มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้

**อยากเห็นห้องเรียนคณิตศาสตร์
ที่มีชีวิต นักเรียนได้ความรู้คู่ความสุข
เห็นประโยชน์และคุณค่า
ของการนำความรู้ในเรื่องที่เรียน
ไปใช้ในชีวิตทันที**

“

โดยเสนอสถานการณ์ปัญหา

จากสภาพจริง

ให้นักเรียนคิดแก้ปัญหา วิเคราะห์ ออกแบบ

ลงมือปฏิบัติ ทำงานร่วมกันเป็นคู่และกลุ่ม

และนำเสนอผลงาน ”

”

การจัดการเรียนรู้จะมุ่งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจความคิดรวบยอดก่อน แล้วให้นำความคิดรวบยอดไปใช้จริง ทั้งในเรื่องปริซึม ทรงกระบอก พีระมิด กรวย และทรงกลม ผู้เขียนใช้สื่อทั้งที่เป็นเอกสาร สื่อรูปภาพ สื่อของจริง ที่มีอยู่รอบตัว รวมทั้งใช้สื่อ GSP ที่สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรมาให้นักเรียนได้สัมผัส ให้เห็นความสัมพันธ์ของรูปคลี่กับรูปทรง ฝึกให้นักเรียนวาดภาพประกอบจากสถานการณ์ปัญหา และฝึกแก้โจทย์ปัญหาในเอกสารฝึกหัด เมื่อความรู้ในเชิงทฤษฎีมีมากพอก็จะน่านักเรียนไปสู่กิจกรรมแก้ปัญหาสถานการณ์ปัญหาที่เน้นการปฏิบัติ ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่

- 1) การสร้างปริซึมสี่เหลี่ยมจากกระดาษ A4
- 2) การติดแอร์ห้องเรียน
- 3) การคำนวณการผลิตสินค้าในฐานะผู้ประกอบการ
- 4) การวางแผนปรับปรุงอาคารสถานที่ในโรงเรียน
- 5) การสร้างแพลอยน้ำ และ
- 6) การผลิตกล่องบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึกสวนกุหลาบวิทยาลัย

การสร้างปริซึมสี่เหลี่ยมจากกระดาษ A4

การสร้างปริซึมจากกระดาษ A4 ใช้อุปกรณ์เพียงกระดาษ A4 และ เครื่องมีวัดความยาว นักเรียนใช้จินตนาการเรื่องความสัมพันธ์ของรูปคลี่กับรูปทรง ผู้เขียนกำหนดเงื่อนไขว่า ให้นักเรียนจับคู่กันเพื่อสร้างปริซึมหรือกล่องที่มีพื้นที่ผิวมากที่สุดและเหลือกระดาษทิ้งน้อยที่สุด นักเรียนสร้างปริซึมและคำนวณหาผลต่างของพื้นที่กระดาษ A4 และพื้นที่ผิวของปริซึมที่สร้างขึ้น แล้วให้นักเรียนกลุ่มที่มีผลต่างน้อยที่สุด จำนวน 4 กลุ่ม นำเสนอวิธีคิดหน้าชั้นเรียน

การติดแอร์ห้องเรียน

การติดแอร์ห้องเรียน เป็นสถานการณ์ที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม กำหนดโจทย์ไว้ว่า ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้ติดแอร์ในห้อง ขนาดเท่าห้องเรียนจริง จำนวน 2 ห้อง ห้องหนึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก และอีกห้องหนึ่งอยู่ทางทิศตะวันตก จะติดตั้งแอร์ขนาด BTU เท่าใดจึงจะเหมาะสม ให้นักเรียนสามารถใช้สมาร์ตโฟนสืบค้นข้อมูลได้ และให้เขียนแนวความคิดลงบนกระดาษชาร์ต ตามแนวคิดการแก้ปัญหาของโพลยา และให้นำเสนอหน้าชั้นเรียน

การคำนวณการผลิตสินค้า ในฐานะผู้ประกอบการ

ผู้เขียนนำสื่อการสอนที่เป็นภาระงานบูรณาการที่มีรูปแบบแตกต่างกัน มาให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกตามความสนใจ กลุ่มละ 1 ชิ้น ตั้งใจให้ว่า ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของธุรกิจที่ผลิตสินค้านี้ จำนวน 3,000 ชิ้น จะต้องเตรียมวัสดุเพื่อทำสินค้ากี่ตารางเมตร ให้นักเรียนใช้แนวความคิดการแก้ปัญหาของโพลยา ทำความเข้าใจ ปัญหา เน้นวาดภาพประกอบการคิด วางแผนการผลิตสินค้า คิดคำนวณ และตรวจสอบสิ่งที่ได้ดำเนินการ ซึ่งนักเรียนจะวัดขนาดและหาพื้นที่ผิวของสินค้าตัวอย่าง และคำนวณพื้นที่ที่จะใช้ผลิตสินค้าทั้งหมด

การวางแผน ปรับปรุงอาคารสถานที่ในโรงเรียน

ผู้เขียนได้กำหนดสถานการณ์ปัญหาว่า ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้มีส่วนร่วมปรับปรุงอาคารสถานที่ในโรงเรียน นักเรียนจะปรับปรุงส่วนใด จากพื้นที่ 4 จุด ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญของโรงเรียนและนักเรียนสามารถลงพื้นที่ไปเรียนรู้ได้อย่างสะดวก ได้แก่ 1) บริเวณบุษบกหลวงพ่อสวนกุหลาบ 2) บริเวณศาลพ่อปู่ 3) ห้องสถาบันพระมหากษัตริย์ และ 4) ห้องนำเสนอ นักเรียนวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินการโดยใช้แนวคิดการแก้ปัญหาของโพลยา จากนั้นนักเรียนนำอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ไปวัดพื้นที่ เช่น ตลับเมตร สายวัด แล้วคำนวณพื้นที่ วัสดุที่จะใช้ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ หากจะต้องดำเนินการจริง นอกจากนั้นผู้เขียนให้นักเรียนสืบค้นและสรุปประวัติความเป็นมาของสถานที่นั้น ๆ ด้วย

การสร้างแพลอยน้ำ

กิจกรรมสร้างแพลอยน้ำ เป็นกิจกรรมที่บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ผู้เขียนและครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ได้วางแผนร่วมกัน โดยใช้แนวคิดสะเต็มศึกษา ต่างประเมินผลโดยใช้ผลิผลของนักเรียนขึ้นเดียวกัน กำหนดให้นักเรียนสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่ลอยน้ำได้โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่องการจมการลอย ความหนาแน่นของวัตถุ ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ในเรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร มีการทดสอบการลอยของแพที่สระว่ายน้ำของโรงเรียน

การผลิตกล่องบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก สวนกุหลาบวิทยาลัย

ผู้เขียนได้สร้างสถานการณ์ปัญหาให้นักเรียนออกแบบกล่องสำหรับใส่สินค้าของที่ระลึกที่วางจำหน่ายอยู่ในร้านสวัสดิการของโรงเรียนให้นักเรียนเลือกสินค้าเพื่อสร้างกล่องใส่ตามความสนใจกลุ่มละ 1 ชนิด กล่องที่จะสร้างขึ้นจะต้องมีขนาดเหมาะสมกับสินค้าที่เลือก มีความแข็งแรง และต้องแสดงให้เห็นถึงความ เป็นสวนกุหลาบอย่างชัดเจน เช่น การใช้สีชมพู-ฟ้า หรือตราโรงเรียน จากนั้นให้นักเรียนดำเนินการโดยใช้แนวความคิดการแก้ปัญหาของโพลยา รวมทั้งให้นักเรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินผลิตผลและสัดส่วนคะแนน นักเรียนลงมือสร้างกล่องทดลองใส่สินค้า ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถใส่สินค้าได้จริงและเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ที่ท้าทาย
ความสามารถของนักเรียน
ทำให้นักเรียนรู้ศักยภาพตน
และภาคภูมิใจเมื่อทำได้
มากกว่าที่คิด

นักเรียนรู้และเข้าใจ
ประวัติศาสตร์การศึกษา
เกิดความรักความสามัคคี
และรักสถาบันมากยิ่งขึ้น

นักเรียนเห็นประโยชน์
ของการนำความรู้ไปใช้
ส่งผลให้นักเรียน
สนใจเรียนมากขึ้น

นักเรียน
มีผลการเรียนรู้ดีขึ้น
ทั้งความรู้
กระบวนการทำงาน
และผลิตผล

นักเรียนได้ฝึกการทำงาน
ร่วมกัน ช่วยเหลือกัน
มีความสัมพันธ์
ความรักใคร่กลมเกลียว
และความสามัคคีกัน

นักเรียน
มีทักษะการแก้ปัญหามากขึ้น
จากการปฏิบัติการแก้ปัญหา
ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย

นักเรียนมีความพึงพอใจ
ต่อการจัดการเรียนรู้
สามารถนำไปใช้ได้จริง
ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน
ได้เรียนรู้และทำงานที่แปลกใหม่
ได้ใช้แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

เห็นความสำเร็จ
ของการสร้างผลิตผล
แสดงให้เห็นถึง
ศักยภาพที่ซ่อนเร้น
ของนักเรียน

นักเรียนได้ใช้ความรู้
ได้ประสบการณ์ตรง
และเห็นประโยชน์
ของเรื่องที่เรียนรู้
เห็นแนวทางการ
ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
และการประกอบอาชีพ
ในอนาคต

มีทักษะการวางแผน
การคิดแก้ปัญหา
การคิดสร้างสรรค์
การคิดวิเคราะห์
การให้เหตุผล การสื่อสาร
วิธีการพูดคุย
การถกอภิปราย
และหาข้อสรุป

นักเรียนมองเพื่อนในมุมมองใหม่
และมุมมองของครูต่อนักเรียน
เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

จากการปรับเปลี่ยนความคิดและการปฏิบัติของตนเองในครั้งนี้ ทำให้ได้ค้นพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้ศักยภาพตน และภาคภูมิใจเมื่อทำได้มากกว่าที่คิด 2) นักเรียนมีผลการเรียนรู้ดีขึ้น ทั้งความรู้ กระบวนการทำงาน และผลผลิต 3) นักเรียนเห็นประโยชน์ของการนำความรู้ไปใช้ ส่งผลให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น รู้สึกตื่นตัวในสถานการณ์ปัญหาที่แตกต่างจากการเรียนรู้แบบเดิม 4) นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหามากขึ้น จากการปฏิบัติการแก้ปัญหาผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้ โดยให้เหตุผลว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ได้เรียนรู้และทำงานที่แปลกใหม่ ได้ใช้แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน 6) นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน ครูได้เห็นความสัมพันธ์ ความรักใคร่กลมเกลียว และความสามัคคีกันของนักเรียน 7) ได้เห็นทักษะการวางแผน การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล การสื่อสาร เห็นถึงวิธีการพูดคุย การถกอภิปราย และหาข้อสรุปของนักเรียน 8) นักเรียนได้ใช้ความรู้ ได้ประสบการณ์ตรง และเห็นประโยชน์ของเรื่องที่เรียนรู้ เห็นแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และการประกอบอาชีพในอนาคต 9) นักเรียนรู้และเข้าใจประวัติศาสตร์สถานศึกษาส่งผลให้เกิดความรักความสามัคคี และรักสถาบันมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ “สิ่งคู่คิดควรจิตวิญญาณ” ในหลักสูตรสวนกุหลาบศึกษา ที่เน้นการเรียนรู้สิ่งสำคัญประจำใจชาวสวนกุหลาบ 10) ได้เห็นความสำเร็จของการสร้างผลผลิต ที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่ซ่อนเร้นของนักเรียน 11) นักเรียนมองเพื่อนในมุมมองใหม่ และมุมมองของครูต่อนักเรียนก็เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น อาทิ มองเห็นความสามารถด้านอื่นที่นอกเหนือจากคะแนนสอบของนักเรียน และ 12) ผู้เขียนได้รับคัดเลือกให้นำเสนอผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร ในงาน EDUCA 2016 วันที่ 14 ตุลาคม 2559 ณ เมืองทองธานี

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการสวนกุหลาบฯ ศึกษา. (2556).

แนวทางการใช้หลักสูตรสวนกุหลาบฯ ศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ชมรมครูเก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2559). **ความรู้**

เบื้องต้นสะเต็มศึกษา. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2559,

จาก <http://www.stemedthailand.org>

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน. (2559). **ตัวชี้วัดต้องรู้และควรรู้**

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2559, จาก http://academic.obec.go.th/web/node/1/77/govdoc_sec_detail/335

อัมพร ม้าคอง. (2553). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์:**

การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและ

เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หมายเหตุ: วิธีเปิด QR Code

เพื่อดู Clip VDO การนำเสนอครั้งนี้
(ประมาณ 9 นาที) ทำได้โดยใช้
เครื่องมือสแกน QR Code
ใน Application Line

38

ฝึกอบรมครูอย่างไร
ให้ตอบโจทย์ในยุคดิจิทัล

โดย นายวินัย ปานโก้
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้คนในสังคมปัจจุบันต้องเรียนรู้ และพัฒนาตนเองตลอดเวลาเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในหน่วยงานราชการตระหนักในเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี จึงจะเห็นได้จากในแต่ละปีมีงบประมาณการฝึกอบรมกันมากเป็นประจำ ทั้งนี้ เพราะมีความเชื่อว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานให้แก่บุคลากร ส่งผลให้องค์การบรรลุเป้าหมายการทำงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้วิเคราะห์สภาพการพัฒนาครูทั้งระบบ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับสภาพปัญหา สภาพการพัฒนาครู และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู เพื่อคุณภาพผู้เรียน โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการวิจัย ข่าวสาร ข้อมูล สถิติ บทสัมภาษณ์ บทความ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ในส่วนของสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครู ผลการวิเคราะห์พบว่า

- 1) ระบบการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักมาทำหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม วางระบบ และวางแผนการพัฒนาในภาพรวม การพัฒนาครูมีหลายหน่วยงานจัดอบรม ขาดระบบฐานข้อมูลของครู ขาดการวางแผนร่วมกัน ทำให้การพัฒนาไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความซ้ำซ้อนไม่คุ้มค่า
- 2) ขาดกลไกรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการ นิเทศติดตามผลที่จะช่วยการพัฒนาครู

3) การหาความจำเป็นในการพัฒนาครู ยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนอง ต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในห้องเรียน

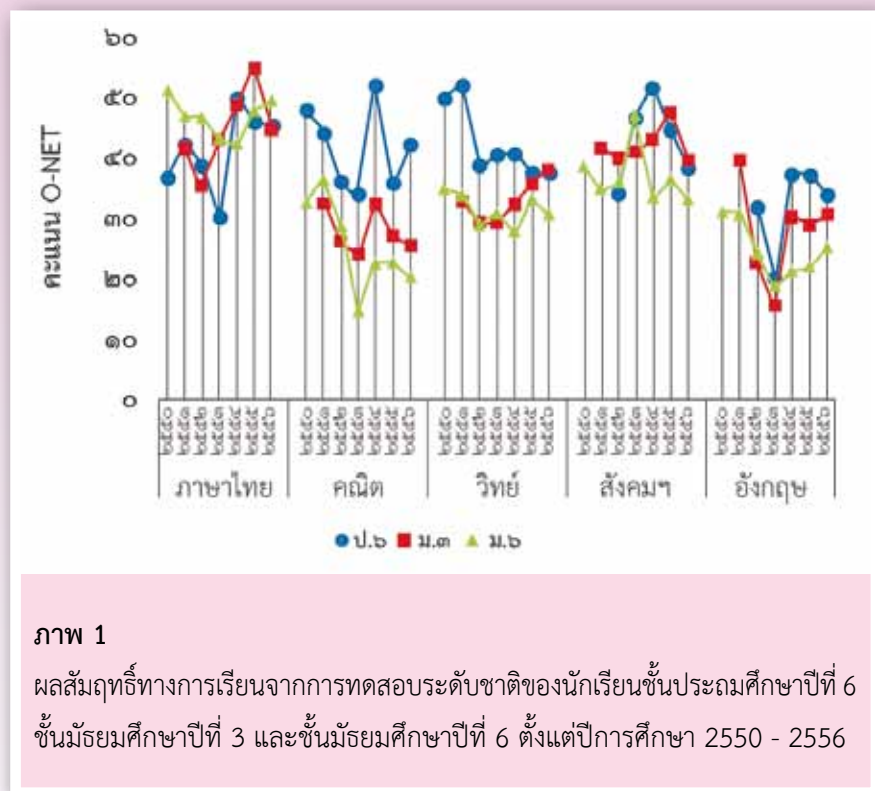
4) วิธีการและสาระการพัฒนาครู ยังใช้รูปแบบเดิม ๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู การพัฒนาครูมีระยะเวลาน้อย ไม่เหมาะสม กับเนื้อหา ส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย ฝึกอบรม และพัฒนาในห้องประชุม ขาดการ เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นในหลักการ/ทฤษฎี มากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรม ไปพัฒนาได้ ผลการพัฒนาไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอนของครูได้

5) สถานที่จัดอบรมพัฒนาครู ส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุม ในโรงแรม สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียน ส่งผลกระทบต่อการจัดการ เรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหามากในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น

6) ระบบติดตามผลการพัฒนาครู แต่ละหน่วยงานขาดระบบการติดตามผล อย่างต่อเนื่อง การติดตามผลหลังการอบรมเพื่อนำไปใช้ในห้องเรียนหรือขยายผล ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

7) แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูยังขาดแรงจูงใจในการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ และทักษะด้านการจัด การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปัญหาสำคัญของการพัฒนาครูข้างต้น คือการฝึกอบรมครูยังไม่ส่งผลถึงตัวผู้เรียน สิ่งที่ยืนยันประการหนึ่งคือ คุณภาพ ของผู้เรียน จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2550 - 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาหลัก 5 วิชาได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ดังภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2557)

ภาพ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 - 2556

โจทย์สำคัญที่เราต้องมาพิจารณาในเรื่องการฝึกอบรม คือต้องตอบสนองต่อความต้องการของครู สอดคล้องกับความเป็นจริงในห้องเรียน วิธีการและสาระการพัฒนาครู ควรมีนวัตกรรมรูปแบบการฝึกอบรมแนวใหม่ ที่ช่วยให้ครูมีระยะเวลาพัฒนาตนเองในช่วงเวลาที่เหมาะสม เหมาะสมกับศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละ

บุคคล โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ พร้อมทั้งมีที่ปรึกษา กิจกรรมควรมีหลากหลายทั้งการบรรยาย ศึกษาหลักการ/ทฤษฎี และได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ได้ปฏิบัติงานจริงในห้องเรียน จึงจะสามารถทำให้ครูเกิดทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมไปพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และที่สำคัญคือต้อง خروجจากห้องเรียนให้น้อยที่สุด ตลอดจนมีระบบการติดตามผลหลังการอบรม เพื่อกระตุ้นให้ครูนำความรู้ที่ได้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน

ในศตวรรษที่ 21 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการขยายตัวของอินเทอร์เน็ต ทำให้เราสามารถเข้าถึงความรู้ข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่ายทั้งจากที่บ้านหรือที่ทำงาน ในส่วนของการพัฒนาบุคลากรได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้กับงานฝึกอบรมเพิ่มมากขึ้น และรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสม สำหรับการฝึกอบรมครูผู้สอนในยุคดิจิทัล คือ “การฝึกอบรมแบบผสมผสาน (Blended Training)” เพราะจะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องระยะเวลาการฝึกอบรมที่มักมีระยะเวลายาว ทำให้ผู้เข้าอบรมเมื่อไม่เข้าใจก็ไม่สามารถทบทวนใหม่ หรือไม่มีโอกาสได้รับการฝึกอย่างเพียงพอ ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง การฝึกอบรมขาดการติดตามผล เมื่ออบรมเสร็จสิ้นก็จบอยู่แค่วันฝึกอบรม ไม่มีการติดตามว่าผู้เข้ารับการอบรม เข้าใจสิ่งที่อบรมไปหรือไม่ นำผลที่ได้จากการอบรมไปใช้หรือไม่ (เชมณัฐ มั่งคิธรธรรม. 2555: 19)

การฝึกอบรมแบบผสมผสาน

การฝึกอบรมแบบผสมผสาน (Blended Training) เป็นรูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่นำแนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานมาใช้ฝึกอบรม ซึ่งลักษณะการฝึกอบรมมีทั้งการฝึกอบรมในห้องฝึกอบรม (face to face) และรูปแบบการฝึกอบรมผ่านทางเว็บ (online) เป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งด้านรูปแบบการอบรม รูปแบบการคิด ความสนใจและความสามารถของผู้เข้าอบรมแต่ละคน ทำให้สามารถศึกษาและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองได้ตลอดเวลาจากทุกสถานที่ตามความต้องการของตนเอง ส่วนเนื้อหาผู้ฝึกอบรมสามารถจัดเนื้อหาที่ง่ายให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากเว็บไซต์ ในส่วนเนื้อหาที่ยากให้เรียนรู้ในห้องฝึกอบรม (ปณิตา วรรณพิรุณ. 2551 : 30; ลัดดา อะโนศรี. 2557: 10)

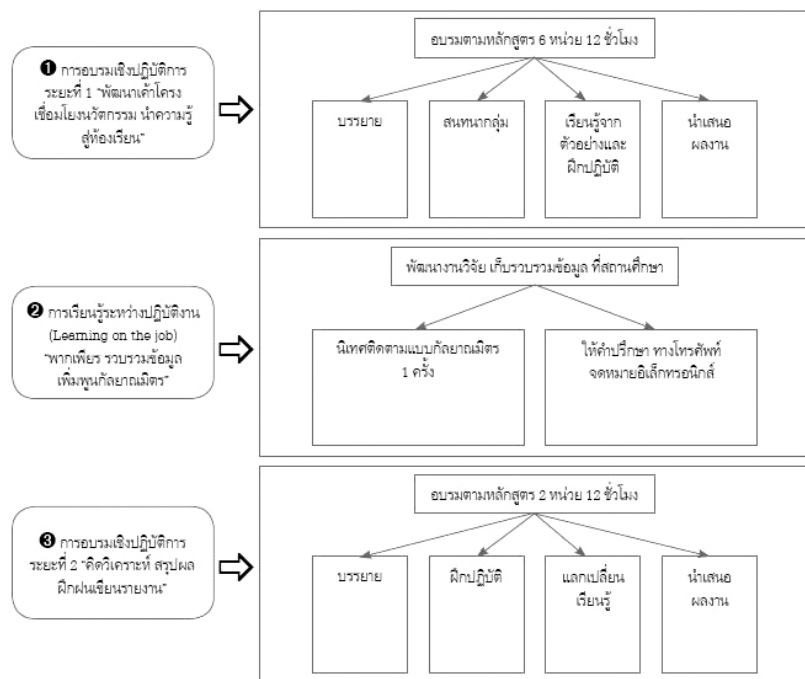
การฝึกอบรมแบบผสมผสานสำหรับครูคงมีไม่เพียงแต่การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เท่านั้น แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่การออกแบบระบบการฝึกอบรมว่า “ทำอะไรจึงจะมีการนำไปใช้จริงในห้องเรียนจริง” จึงจำเป็นต้องออกแบบหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมต้องการทราบ และสามารถนำไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Swart, J.; et al. (2005) ที่ได้กล่าวว่า การออกแบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพต้องมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และสามารถปรับปรุงและพัฒนาทักษะให้เกิดขึ้นได้ ผ่านรูปแบบการฝึกอบรมที่หลากหลาย เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นการฝึกอบรมแบบผสมผสานในส่วนการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า (face to face) จึงควรมีลักษณะบูรณาการกับการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนจริง (on the job training) จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจใช้รูปแบบการเรียนรู้ในสัดส่วนแบบ 70:20:10 (The 70:20:10 Model for Learning and Development) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมพัฒนา

วิชาชีพ เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ โดยอธิบายว่าแบ่งสัดส่วนที่ใช้ในการฝึกอบรม ร้อยละ 70 เป็นความรู้จากประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 20 จากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และร้อยละ 10 จากการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นในช่วงปี 1980 โดยนักวิจัยสามคนทำงานร่วมกับศูนย์สร้างสรรค์ความเป็นผู้นำ (Center for Creative Leadership) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ไม่แสวงหากำไร

กรณีศึกษาผลการใช้การฝึกอบรมแบบผสมผสานในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีการนำหลักการเรียนรู้แบบผสมผสาน มาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสาน ดังนี้

พัชรี กุลทານันท์ (2554) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา และ 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยใช้ซีบีโมเดล (CIPP Model) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม จำนวน 17 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินหลักสูตร จำนวน 5 คน ครู จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ร้อยละ 62.35 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนสามารถทำรายงานวิจัยในชั้นเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดี สำหรับรูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีขั้นตอนตามแผนภาพ

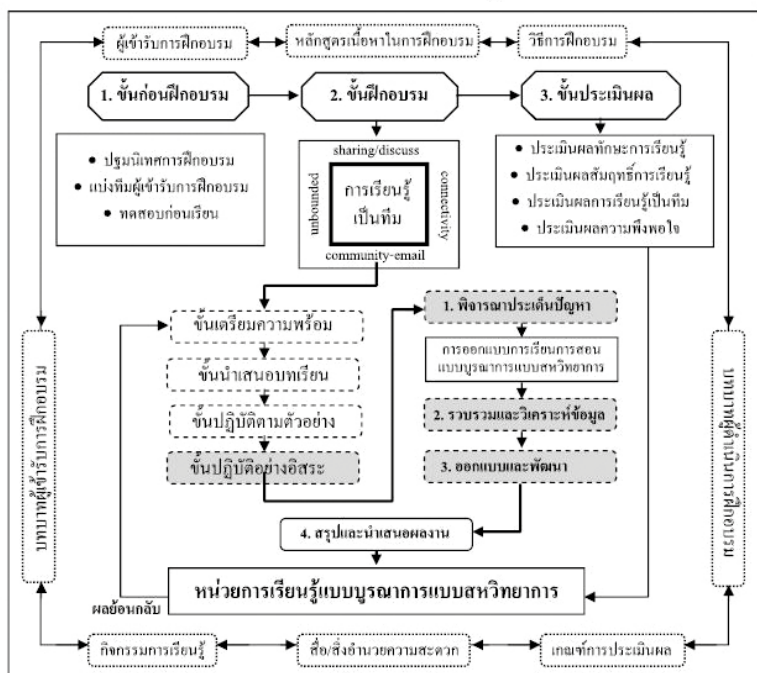

ภาพ 2

รูปแบบการฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียน
(พัชรี กุลพานันท์. 2554)

วิวรรณ จันทรเทพย์ (2554) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา 2) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เป็นทีม วิธีดำเนินการวิจัยมี 5 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูผู้สอนจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง การฝึกอบรมใช้เวลา 3 สัปดาห์ ทำการทดลองในปี พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบทดสอบ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และคะแนนทักษะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างมีการแสดงออกเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมในระดับมาก และมีความเห็นว่ารูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมาก รูปแบบฝึกอบรมแบบผสมผสานมีรายละเอียดดังภาพ

หมายถึง การใช้เทรนนิ่งนอกห้องฝึกอบรม

หมายถึง การใช้เทรนนิ่งในห้องฝึกอบรม

หมายถึง องค์ประกอบหลักของการฝึกอบรม

หมายถึง ขั้นตอนการฝึกอบรม

ภาพ 3

รูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม
(วิวรรณ์ จันทรเทพย์. 2554)

ประสิทธิ์ ประมุงอุดมรัตน์ (2554) ได้ทำวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยวิธีผสมผสานในการฝึกอบรมนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์ที่สอนในสาขาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 12 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมโดยประยุกต์ใช้แบบจำลองชิปของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Leroy Stufflebeam) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา อาจารย์ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วย การฝึกอบรมผ่านเว็บฝึกอบรม จำนวน 3 หัวข้อ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 11 หัวข้อ 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด และจากการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 81.93 และ 78.85 และผลการปฏิบัติมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.64 3) การประเมินกระบวนการ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 82.85/81.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลการประเมินภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.34 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 4) การประเมินผลผลิต พบว่าผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมและได้นำความรู้และทักษะไปใช้ในการจัดการฝึกอบรมนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับมาก พึงพอใจในการฝึกอบรมภาคทฤษฎีโดยรวมในระดับดี และการฝึกอบรมภาคปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ผ่านการจัดฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.46 และ 85.75 ตามลำดับ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อครูผู้สอนในการจัดการฝึกอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสาน ทั้งในลักษณะการฝึกอบรมในห้องอบรม (face to face) โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลายเช่น ฟังบรรยาย สนทนากลุ่ม เรียนรู้จากตัวอย่าง ฝึกปฏิบัติ นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนิเทศติดตามในสถานที่ปฏิบัติงานจริง และการฝึกอบรมออนไลน์ (online) ผ่านเว็บไซต์ฝึกอบรม การนิเทศให้คำปรึกษาผ่านกระดานสนทนา ห้องสนทนา ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่อบรมอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สร้างความพึงพอใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นการฝึกอบรมแบบผสมผสานจึงเป็นรูปแบบการฝึกอบรมครูที่ตอบโจทย์ในโลกยุคดิจิทัลได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ปณิตา วรรณพิรุณ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบ

ผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมี

วิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

ประสิทธิ์ ประมงอุดมรัตน์. (2554, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาหลักสูตร

ฝึกอบรมครูด้วยวิธีผสมผสานในการจัดฝึกอบรมนักเรียนอาชีวศึกษา
เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.

วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
2(1):41-50.

พัชรี กุลทานันท์. (2554, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนารูปแบบการ
ฝึกอบรมครูแบบผสมผสานในการทำวิจัยในชั้นเรียน. **วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 5(2):97-115.

วิวรรณ จันท์เทพย์. (2554, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการ
ฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ
การออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ
สำหรับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา. **วารสารศิลปการ
ศึกษาศาสตร์วิจัย**. 3(1,2):135-149.

Swart, J.; et al. (2005). **Human Resource Development :
Strategy and Tactics**. Boston, MA: Elsevier Butterworth
Heinemann.

วรรณคดีว่าจักษ์

52

วิเคราะห์รสในวรรณคดีและสัมผัสในที่ปรากฏในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน
ตอน ขุนช้างถวายฎีกา จากหนังสือเรียนภาษาไทย
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โดย นายทรงฤทธิ์ จิมโหมด
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา ที่นำมาวิเคราะห์นี้มีทั้งหมด 228 บท เป็นเนื้อเรื่องตอนที่พลายงามไปรับแม่ (นางวันทอง) มาจากเรือนของขุนช้าง จนถึงตอนที่พระพันวษากริ้วสั่งประหารนางวันทอง แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 หัวข้อ ดังนี้คือ

1. วิเคราะห์สัมผัสในที่ปรากฏ จะเลือกวิเคราะห์เพียง 4 ส่วน คือ
 - ส่วนแรก ตั้งแต่บทที่ 1 ถึงบทที่ 43 กล่าวถึงพลายงามคิดถึงแม่ไปหาแม่ที่เรือนของขุนช้าง และตัดพ้อแม่
 - ส่วนที่ 2 ตั้งแต่บทที่ 111 ถึงบทที่ 119 กล่าวถึงขุนแผนคิดถึงนางวันทองและไปหานางวันทองที่เรือนของพลายงาม
 - ส่วนที่ 3 ตั้งแต่บทที่ 144 ถึงบทที่ 149 กล่าวถึงขุนแผนที่เล่าโลมนางวันทองจนถึงบทอัศจรรย์
 - ส่วนที่ 4 ตั้งแต่บทที่ 218 ถึงบทที่ 228 กล่าวถึงพระพันวษาที่ดำเนินางวันทองจนถึงสั่งประหารนางวันทอง

รวม 69 บท ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าบทที่ต่างรสกันมีลักษณะการสร้างสัมผัสในแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์สัมผัสในจะวิเคราะห์ตามหลักการในหนังสือประชุมลำนำของรองอำมาตย์เอกหลวงธรรมาภิณัฐ (ถึก จิตรถึก) โดยวิเคราะห์ 2 เรื่อง ดังนี้

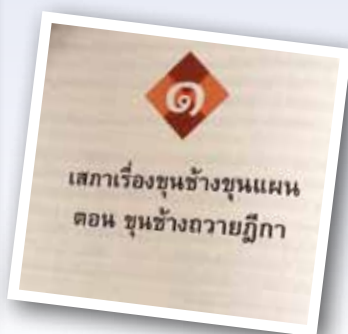
1.1 สัมผัสสระ คือ วิเคราะห์หา เคียง เทียบเคียง ทบเคียง แหกเคียง เทียบแอก และแหกแอก

1.2 สัมผัสอักษร คือ วิเคราะห์หา คู่ เทียบคู่ เทียมรถ เทียบรถ ทบคู่ แหกคู่ และแหกรถ

2. วิเคราะห์รสในวรรณคดี จากตอนที่ปรากฏทั้งหมด 228 บท โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

ตารางที่ 1 ตารางสรุปการวิเคราะห์สัมพัทธ์ใน (สัมพัทธ์สระ) ที่ปรากฏในเนื้อหา
4 ช่วง และคิดเป็นร้อยละเพื่อเปรียบเทียบได้

ช่วงที่	สัมพัทธ์ใน (นับรวมเฉพาะช่วง)					
	สัมพัทธ์สระ					
	เคียง	เทียบเคียง	ทบเคียง	แซกเคียง	เทียบแซก	แซกแซก
1 เริ่ม	10	1	0	13	0	1
	ร้อยละ 40	ร้อยละ 4	ร้อยละ 0	ร้อยละ 52	ร้อยละ 0	ร้อยละ 4
2 คิดถึง	18	1	1	8	1	1
	ร้อยละ 60	ร้อยละ 3.3	ร้อยละ 3.3	ร้อยละ 26.6	ร้อยละ 3.3	ร้อยละ 3.3
3 รัก	16	1	0	8	1	1
	ร้อยละ 59.3	ร้อยละ 3.7	ร้อยละ 0	ร้อยละ 29.6	ร้อยละ 3.7	ร้อยละ 3.7
4 โกรธ	15	1	1	10	2	1
	ร้อยละ 50	ร้อยละ 3.3	ร้อยละ 1.8	ร้อยละ 34.8	ร้อยละ 3.6	ร้อยละ 3.3

ตารางที่ 2 ตารางสรุปการวิเคราะห์สัมพัทธ์ใน (สัมพัทธ์อักษร) ที่ปรากฏในเนื้อหา 4 ช่วง และคิดเป็นร้อยละเพื่อเปรียบเทียบได้

ช่วงที่	สัมพัทธ์ใน (นับรวมเฉพาะช่วง)						
	สัมพัทธ์อักษร						
	คู่	เทียบคู่	เทียบมรด	เทียบบรรด	ทบคู่	แซกคู่	แซกรด
1 เริ่ม	21	1	2	0	0	8	5
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	56.8	2.7	5.4	0	0	21.6	13.5
2 คิดถึง	18	0	0	0	3	12	5
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	47.4	0	0	0	7.9	31.6	13.2
3 รัก	19	2	1	0	1	8	6
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	51.4	5.4	2.7	0	2.7	21.6	16.2
4 โกรธ	19	6	0	0	1	15	1
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	45.2	14.3	0	0	2.4	35.7	2.4

2.1 วิเคราะห์รสตามหลักการของบาลี สันสกฤต คือตาม อลังการศาสตร์ ของวาคัญ และพระคัมภีร์สุโธธาธิการ ของ พระสังฆรักขิตมหาสามี คือแบ่งรส ออกเป็น 9 รส คือ 1) สิงคารรส (ศฤงคารรส) 2) หัสรส (หาสยรส) 3) กรุนารส 4) รุท-รส (เราทรส) 5) วีรรส 6) ภยานกรรส 7) วิภังกรรส (พิภตรรส) 8) อัพภูตรส (อัทภูตรรส) ๙) สันตรรส (ศานตรรส)

2.2 วิเคราะห์รสตามหลักการของวรรณคดีไทย ที่ปรากฏในหนังสือ ประชุมลำนํ้าของรองอำมาตย์เอกหลวงธรรมาภิรมณ์ (เถิก จิตรเถิก) แบ่งรสออก เป็น 4 รส คือ 1) เสาวรจนี 2) นารีปราโมทย์ 3) พิโรธวาทัง 4) สัลลาปังคพิไสย

หากสรุปเฉพาะช่วง ตามที่ได้เลือกวิเคราะห์เฉพาะ 4 ช่วงเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่าง คือนับจำนวนเพื่อเปรียบเทียบการสร้างสัมผัสในของเนื้อหาที่ต่างอารมณ์กัน ปรากฏเป็นตาราง ดังหน้า 54

จากการวิเคราะห์ดังปรากฏผลตามตารางที่ 1 และตารางที่ 2 สรุปได้ว่าสัมผัสในที่ปรากฏทั้งที่เป็นสัมผัสสระและสัมผัสอักษร แม้ว่าจะเลือกวิเคราะห์ 4 ช่วงที่มีอารมณ์ต่างกันแต่สัมผัสในที่ปรากฏก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 4 ช่วง จึงถือได้ว่าคำประพันธ์ที่วิเคราะห์ทั้ง 4 ช่วงนี้สามารถเป็นตัวแทนการวิเคราะห์คำประพันธ์ทั้งตอน (ตอน ขุนช้างถวยภิกษา) ได้ และสามารถสรุปผลเป็นดังนี้คือ

1. สัมผัสสระ

1.1 รูปแบบที่ปรากฏมากที่สุดคือ เคียง รองลงมาคือ แหกเคียง และพบน้อยที่สุดคือ ทบเคียง (ข้อมูลดังตารางที่ 1) ดังตัวอย่าง

- เคียง - น้ำค้างตกกระเซ็นเย็นเยือกใจ สดเสียงคนใครไม่พูดจา
(บทที่ 9)
- สะเตาะตาลบานเปิดหน้าต่างกาง ย่างเท้าก้าวขึ้นร้านดอกไม้
(บทที่ 19)
- ภูก็ซำมรักแต่สองนาง ละวางให้วันทองน้องโศกศัลย์
(บทที่ 114)
- กระเซ็นรอบขอบสระสมุทรไท หวิวใจแล้วก็หลับกับเตียงนอน
(บทที่ 149)
- หญิงกาลกิณีอีแพศยา มันไม่น่าเซยชิดพิสมัย
(บทที่ 226)

เทียบเคียง	- พร้อมญาติขาดอยู่แต่มารดา (บทที่ 2)	นิกนิกตรึกตราละห้อยหวน
	- ออกจากห้องย่องเดินดำเนินมา (บทที่ 118)	ถึงเรือนลูกยาหาข้าไม้
	- แผลงภู่เฝ้าเกล้าไม้ในไพรชู้ (บทที่ 148)	ไม่เบิกบานก้านกลัดเกสรสร้อย
	- ออกเอาขวานผ่าอย่าปราณี (บทที่ 227)	อย่าให้มีโลหิตติดดินกู
ทบเคียง	- ไม่ควรเลยเฉยมาไม่อาลัย (บทที่ 116)	บัดนี้เล่าเจ้าไวไปรับมา
	- เอาใบทองรองไว้ให้หมากิน (บทที่ 228)	ตกดินจะอัปรีภัยกาลอยู่
แซกเคียง	- หน้าแผ่นดินกูจะอยู่ไย (บทที่ 224)	อ้ายไวมีงอย่านับว่ามารดา
	- ฟันให้หญิงชายทั้งหลายดู (บทที่ 228)	สั่งเสร็จเสด็จสู่ปราสาทชัย
เทียบแอก	- เข้าห้องวันทองในทันใด (บทที่ 118)	
	- วันทองกัณท์ไฉไลไม่ตามใจ (บทที่ 146)	
แซกแอก	- ดอกมะเดื่อหรือจะเจือดอกพะยอม (บทที่ 41)	
	- นิจจาใจเจ้าจะให้พี่เจ็บจิต (บทที่ 144)	

1.2 อีกรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัดและน่าสนใจในสัมผัสสระคือ ในวรรคเดียวกันมักปรากฏการเล่นสัมผัสแบบเคียง และตามด้วย แหกเคียง บ่อยครั้งดังตัวอย่าง

- อัถอิตฮิต/ฮัตด้วยขัดใจ (บทที่ 8)
- จีปลาคา/ไฟมันไหลเลอะ (บทที่ 16)
- เรณูฟู/ร่อนขจรใจ (บทที่ 20)
- ชมพลางย่าง/เยื้องขำเลื่องมา (บทที่ 22)
- อะไรมแม่แซ่/ร้องทั้งห้องนอน (บทที่ 30)
- ออกจากห้องย่อง/เดินดำเนินมา (บทที่ 118)
- เกรงผิดคิด/บาปจึงหลาบกลัว (บทที่ 114)
- เสียแรงมาว่า/วอนจงผ่อนตาม (บทที่ 145)
- จอกแหนแพ/เสาสำเภาใหญ่ (บทที่ 220)
- ที่รูปรวยสวาย/สมมีถมไป (บทที่ 226)

2. สัมผัสอักษร

2.1 รูปแบบที่ปรากฏมากที่สุดคือ คู่ รองลงมาก็คือ แหกคู่ และที่ไม่พบเลยคือ เทียบบริด (ข้อมูลดังตารางที่ 2) ดังตัวอย่าง

คู่

- แค้นแม่จำจะแก้ให้หายแค้น (บทที่ 6)
- ภูตพรายนายขุนช้างวางวิ้งพรุ (บทที่ 15)
- ถ้าพร้อมมูลแม่ด้วยจะสำราญ (บทที่ 38)
- ประการใดก็ตามแต่เวรา (บทที่ 39)
- จะกล่าวถึงขุนแผนแสนสนิท เรื่องฤทธิ์ลือจบพิภพไหว (บทที่ 111)

เทียบคู่

- ฉวยสบเพลงพลาดพลั้งมิเป็นการ (บทที่ 34)
- จะเอาเรื่องไม่ได้สักสิ่งสรรพ (บทที่ 222)

- เทียมรถ - เกษมสันต์สองสมภิมย์ยวน (บทที่ 1)
- โงกเงอะงุงงมไม่สมประดี (บทที่ 16)
- ทบคู่ - อัดอัดฮึดฮึดด้วยขัดใจ (บทที่ 8)
- เจ็บใจดังหัวใจจะพังพอง (บทที่ 23)
- แซกคู่ - อย่าเลยจะรับแม่กลับมา ให้อยู่ด้วยบิดาเกษมศรี (บทที่ 7)
- แซกรถ - ใ้ไปขอชีวีขุนช้างไว้ (บทที่ 5)
- * พิเศษตรงที่เล่นเสียง ข ช ว แบบกลบท สามารถนับเป็นแซกรถได้
- พี่น้องช้างพ่อกับบริบูรณ์ (บทที่ 37)
- ดังเพชรนิลเกิดขึ้นในอาจรม (บทที่ 221)

2.2 อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในสัมผัสอักษร คือ ในวรรคเดียวกัน

ปรากฏการเล่นสัมผัสอักษรหลายแบบผสมกัน ดังตัวอย่าง

- ผสมกันระหว่าง คู่ กับแซกคู่
- เข้าห้องหวน/ละห้อยคอยเวลา (บทที่ 8)
- ม่านมู่/ลี้มีฉากประจำกัน (บทที่ 22)
- ผสมกันระหว่าง คู่ กับ แซกรถ
- ลูกมาหมาย/ว่าจะมารับ (บทที่ 39)
- สมส/นิทพิสมัยด้วยสองนาง (บทที่ 111)
- ผสมกันระหว่าง แซกรถ กับ ทบคู่
- เห็นนาง/หลับไหลนิ่งนิทรา (บทที่ 118)

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการวิเคราะห์รหัสในวรรณคดีที่ปรากฏในเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา

บทที่	รหัสในวรรณคดี		ตัวละคร	เหตุการณ์	ตัวอย่างคำประพันธ์
	บาลี/สันส.	ไทย			
1	หัสย	-	พลายงาม	เริ่มเรื่อง	..อยู่บ้านสำราญครัน เกษมสันต์..
2 - 4	กรุณา	สัลลาปัง	พลายงาม	คิดถึงแม่	นิกนิกตริกตราละห้อยหวน
5 - 8	รุทธ	พิโรธ	พลายงาม	แค้นขุนช้างที่แม่ยอม ไปอยู่ด้วย	แสนแค้นด้วยมารดายังปราณี
10 - 14	วีรรส	-	พลายงาม	เตรียมตัวไปเรือน ขุนช้าง	จับดาบเคยปราบณรงค์รบ
11	-	เสาวรจนี	-	พรรณนาเวลากลางคืน	ฟ้าขาวดาวเด่นดวงสว่าง
15 - 21	อัพภูต	-	-	ภาพเวทย์มนต์ของ พลายงาม	ภูตพรายนายขุนช้างวางวิงพुरु
20 - 22	-	เสาวรจนี	-	พรรณนาเรือนขุนช้าง	หอมหวนอวลอบบุปผาชาติ
24 - 26	รุทธ	พิโรธ	พลายงาม	เห็นขุนช้างนอนกับแม่ จึงเกิดความแค้น	เจ็บใจดังหัวใจจะพังพอง
28 - 29	ภยานก	-	วันทอง	ตกใจกลัวนึกว่า พลายงามเป็นโจร	สำคัญคิดว่าผู้ร้ายให้หนักกลัว
32	กรุณา	สัลลาปัง	วันทอง	ซาบซึ้งใจที่ได้พบลูก	ซบพิตรร้องไห้ไม่เยยหน้า
40 - 41	รุทธ	พิโรธ	พลายงาม	พูดจาถากถางขุนช้างที่ มาอยู่เฝ้ากับอ้ายหินชาติ	แม่มาอยู่กับขุนช้าง
44 - 50	กรุณา	สัลลาปัง	วันทอง	เสียใจที่พลายงาม ไม่เข้าใจตน	เศร้าหมองด้วยลูกเป็น หนักหนา

บทที่	รสในวรรณคดี		ตัวละคร	เหตุการณ์	ตัวอย่างคำประพันธ์
	บาลี/ สันส.	ไทย			
51 - 54	รุทธ	พิโรธ	พलयงม	โกรธที่แม่ไม่ยอมไป กับตน	จะตัดเอาศีรษะของแม่ไป
57 - 58	กรรณา	สัลลาปัง	วันทอง	เศร้าใจที่พलयงม ไม่ฟังเหตุผล	เศร้าหมองโศกาน้ำตาไหล
59 - 61	ภยานก	-	ขุนช้าง	ตกใจกลัวความฝัน	ลุกขึ้นงก้นตัวสั่นรัว ให้นึกกลัว..
62 - 70	หасы	-	ขุนช้าง	ภาพขุนช้างแก้ผ้า คนใช้เห็น	สองมือปิดตาเหมือนท่าเปรต
75 - 77	รุทธ	พิโรธ	ขุนช้าง	โกรธที่นางวันทอง หนีไป	คิดคิดให้แค้นแสนเจ็บใจ
93 - 100	รุทธ	พิโรธ	ขุนช้าง	แค้นที่พलयงมพา นางวันทองไป	ขุนช้างเดือดดาลทะยานไส้
103 - 105	หасы	-	ขุนช้าง	ภาพที่ขุนช้างไปยื่น หนังสือแด่พระพันวษา	เพื่อนโจกลงด้วยกะลาว่าผีเสื้อ
106 - 110	รุทธ	พิโรธ	พระพันวษา	โกรธที่ขุนช้าง ทะเล่อทะล่าเข้ามาพบ	ทรงพระโกรธาโกลาหล
111 - 112	หасы	-	ขุนแผน	มีความสุขอยู่กับ ลาวทองและแก้วกิริยา	อยู่บ้านสุขเกษมเปรมใจ
113 - 117	กรรณา	สัลลาปัง	ขุนแผน	คิดถึงนางวันทอง	นึกจาเจ้าเหินห่างร้างพิสมัย
120 - 149	ศฤงคาร	-	ขุนแผน- วันทอง	บทรักและงอนง้อ	ของขุนแผนกับวันทอง ทั้งรักทั้งแค้นแน่นฤทัย
122 - 124	-	นารี	ขุนแผน	ขุนแผนง้อวันทอง	พี่ไม่ตลาดคลายรักแต่สักรั้ง
125 - 129	-	สัลลาปัง	วันทอง	เศร้าใจในความอากัปก ของตน	เอ็นดูน้องอย่าให้อายเขา อีกเลย
130 - 137	-	นารี	ขุนแผน	ขุนแผนง้อวันทอง	อาลัยเจ้าเท่าดวงชีวิที

บทที่	รสนิเวศวรรคคดี		ตัวละคร	เหตุการณ์	ตัวอย่างคำประพันธ์
	บาลี/ สันส.	ไทย			
138 - 143	-	สัลลาปัง	วันทอง	เศร้าใจในความอาภัพ ของตน	ที่นี้หน้าจะดำเหมือนน้ำหมึก
144 - 145	-	นารี	ขุนแผน	ขุนแผนจ้อวันทอง	เสียแรงมาว่าวอนจงผ่อนตาม
150 - 151	-	เสารงณี	-	ภาพบรรยากาศเวลา กลางคืน	พระจันทร์แจ่มแจ้ง กระจ่างดวง
152 - 155	ภยานก	-	วันทอง	วันทองตกใจกลัวที่ตน ฝันร้ายและลางร้าย	ยิ่งหวาดหวั่นพริ่นตัว กลัวมรณา
156 - 159	กรุณา	-	ขุนแผน	สงสารนางวันทอง เมื่อรู้ว่านางมีอันตราย	กอดเมื้อยเมืงหน้า น้ำตากระเด็น
162 - 163	รุทธ	พิโรธ	พระพันวษา	โกรธ รำคาญใจขุนช้าง ที่ช่างฟ้อง	ทรงเคืองขัดขุนช้าง แต่กลางคืน
172	ภยานก	-	วันทอง	กลัวเมื่อพระพันวษา เรียกพบ	ได้ฟังความคร้ามครันหวั่นไหว
173 - 174	อัปฤต	-	-	ภาพการร้ายมนต์ ของขุนแผน	เคยคุ้มหลังบังตนแต่ไรมา
176 - 177	หาสย	-	ทองประศรี	ภาพนางทองประศรี รีบไปที่ประตูวัง	ชมชานโศกฮากอ้าปากไป
183 - 187	ภยานก	-	วันทอง	ตกใจกลัวเมื่อถูก พระพันวษาซักถาม	หวั่นพองสยองพริ่นทันที
188 - 191	รุทธ	พิโรธ	พระพันวษา	โกรธที่ขุนช้างไปพูด วันทองมา	ฟังจบกริ้วขุนช้าง เป็นหนักหนา
192 - 194	ภยานก	-	วันทอง	ตกใจกลัวเมื่อถูก พระพันวษาซักถาม	วันทองฟังถามให้คร้ามครัน
195 - 206	รุทธ	พิโรธ	พระพันวษา	โกรธที่พลายงามไปพา แม่มาโดยพลการ	ฟังเหตุขุนเคืองเป็นหนักหนา
218 - 228	รุท	พิโรธ	พระพันวษา	โกรธนางวันทอง ที่ไม่เลือกใคร	ฟังจบแค้นคั่งดั่งเพลิงไหม้

สรุปสรุปรสที่ปรากฏตามหลักบาลี สันสกฤตเป็นดังนี้

1) สิงคารรส (ศฤงคารรส) ปรากฏ 1 ครั้ง

ตัวละครที่ทำให้เกิดรส คือ ขุนแผนกับนางวันทอง

2) หัสรส (หาสยรส) ปรากฏ 5 ครั้ง

ตัวละครที่ทำให้เกิดรส คือ พลายงาม (1 - สุขใจ)

ขุนช้าง (2 - ตลก) ขุนแผน (1 - สุขใจ)

นางทองประศรี (1 - ตลก)

3) กรุณารส ปรากฏ 6 ครั้ง

ตัวละครที่ทำให้เกิดรส คือ พลายงาม (1) วันทอง (3)

ขุนแผน (2)

4) รุทธรส (เราทรส) ปรากฏ 11 ครั้ง

ตัวละครที่ทำให้เกิดรส คือ พลายงาม (4) ขุนช้าง (2)

พระพันวษา (5)

5) วีรรส ปรากฏ 1 ครั้ง

ตัวละครที่ทำให้เกิดรส คือ พลายงาม

6) ภยานกรรส ปรากฏ 6 ครั้ง

ตัวละครที่ทำให้เกิดรส คือ วันทอง (5) ขุนช้าง (1)

7) วิภังกรรส (พิภตรส) ไม่ปรากฏเลย

8) อัปภุตรส (อัทภุตรส) ปรากฏ 2 ครั้ง

เป็นภาพเหตุการณ์ตอนที่ พลายงามร้ายเวทย์มนต์เพื่อขึ้นเรือนขุนช้าง และขุนแผนร้ายมนต์ให้นางวันทอง

9) สันตรส (ศานตรส) ไม่ปรากฏเลย

สรุปสิ่งที่ปรากฏตามหลักวรรณคดีไทยเป็นดังนี้

- 1) เสาวรถณี ปรากฏ 3 ครั้ง คือ พรรณนาบรรยากาศเวลากลางคืน
(2) กับพรรณนาเรือนขุนช้าง (1)
- 2) นารีปราโมทย์ ปรากฏ 3 ครั้ง คือ บทของขุนแผนทึ่งนางวันทอง
- 3) พิโรธวาที ปรากฏ 11 ครั้ง (เหมือนรุทรส)
- 4) สัลลาปังคพิไสย ปรากฏ 6 ครั้ง (เหมือนกรณารส)

จากตารางการวิเคราะห์สโนวรรณคดีพบว่ารสที่เด่นที่สุดในเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายเป็นฎีกา คือ รุทรส และเป็นที่น่าสังเกตว่าตัวละครที่ทำให้เกิดรสดังกล่าวล้วนเป็นตัวละครชายทั้งสิ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของสังคมไทยสมัยก่อนได้อย่างชัดเจนเรื่องที่ว่าผู้ชายมีบทบาททางสังคมมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายสามารถแสดงอารมณ์โกรธ ไม่พอใจได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่ผู้หญิงไม่ได้แสดงอารมณ์ดังกล่าวเลย ซึ่งจะเห็นว่าหากนางวันทองเป็นหญิงในยุคสมัยปัจจุบัน อาจแสดงอารมณ์โกรธได้หลายครั้งตั้งแต่ที่ถูกชายไม่ยอมเชื่อฟังตน หรือที่ขุนแผนพยายามจะทำให้ตนเสื่อมเสียชื่อเสียง แต่กลับกลายเป็นว่านางวันทองแสดงออกด้วยรสเศร้า (กรณารส) ทั้งสิ้น

หากจะเปรียบเทียบรสตามหลักการของบาลี สันสกฤตกับรสในวรรณคดีไทยพบว่ารสที่เหมือนกันคือ รุทรส กับ พิโรธวาที และ กรณารส กับ สัลลาปังคพิไสย รสที่อาจวิเคราะห์แตกต่างกันได้ คือ ศฤงคารรส กับ นารีปราโมทย์ เพราะในศฤงคารรส มองว่าแม้จะเศร้าก็เป็นเศร้าเพราะความรัก แต่ในรสของไทยอาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นบทสัลลาปังคพิไสยได้ (ดังตารางที่ 2 บทที่ 122 ถึงบทที่ 151) ส่วนรสที่ไม่ตรงกันเลยคือ รสอื่น ๆ

ดังนั้นจะเห็นว่าวรรณคดี เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายเป็นฎีกา เป็นวรรณคดีที่มีทั้งความงามทางด้านวรรณศิลป์อย่างเด่นชัด ดังที่ปรากฏในสัมผัสใน และมีการสื่ออารมณ์ของตัวละครให้ผู้อ่านได้ซาบซึ้งผ่านรสในวรรณคดีที่

หลากหลาย และที่สำคัญมากคือยังสะท้อนค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยไว้อย่างชัดเจนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงนับได้ว่าเป็นวรรณคดีอีกหนึ่งเรื่องที่ควรค่าแก่การศึกษา วิเคราะห์เป็นอย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

- พระมหาสามีสั่งหมรักขิต. (2504). **พระคัมภีร์สุโขธาลังการ**. แปลโดย
แย้ม ประพัฒน์ทอง. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วาคญ. (2504). **อลังการศาสตร์**. แปลโดย ป.ส. ศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **วรรณคดีวิจักษ์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2514). **ประชุมลำนนำประมวลำรากลอนกานต์
โคลงฉันท - ร่องอำมตย์เอกหลวงธรรมาภิมณฑ (ถึก จิตรถถึก)**.
กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์
สำนักนายกรัฐมนตรี.

66

รูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการบริหารแบบใจใสใจ
(4R1C) โรงเรียนชุมชนบ้านน่อประดู่

โดย นางปาสีวรรณ สัทธการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านน่อประดู่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

คุณภาพชีวิตที่ดี ต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษา การศึกษามีใช้ทางเลือก แต่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต (พฤทธิ ศิริบริธรรมพิทักษ์. 2553) การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิต การสร้างและส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นค่านิยมหลักอย่างหนึ่งที่ทุกคนต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะการศึกษาและการมีนิสัยใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนเป็นหนทางที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

การสร้างคนให้สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การสร้างคนให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ การแสวงหาความรู้ของนักเรียน สามารถทำได้หลายวิธีทั้งการเรียนในห้องเรียน การเรียนนอกห้องเรียน และการอ่าน ซึ่งเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ที่ดี เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูทุกคนไม่สามารถสอน หรือถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ในโลกนี้ให้กับนักเรียนได้ทั้งหมด แต่การสอนที่ดีที่สุด คือการสอนให้นักเรียนมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นั่นก็คือ การสร้างให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการรู้จักใฝ่หาความรู้ การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่แรกเกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา

โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ได้ดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่านมาอย่างต่อเนื่อง และได้พยายามคิดค้นนวัตกรรมเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และได้พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น ซึ่งจากการสำรวจ เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 พบว่า จากนักเรียนจำนวน 232 คน นักเรียนชอบอ่านหนังสือ จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 89.66 แต่มีนักเรียนที่อ่านหนังสือพระราชนิพนธ์น้อยมาก ซึ่งพบว่ามีนักเรียนจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.21 ที่อ่านหนังสือพระราชนิพนธ์ ตั้งแต่ 15 เล่มขึ้นไป แต่นักเรียนทุกคนชอบเข้าห้องสมุด

เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามฐานการเรียนรู้ มีความสุขที่ได้ร้องเพลง ได้แสดงละครจากการอ่าน ได้เล่นเกมและชอบการแข่งขันตอบปัญหา ดุภาพยนตร์ และสืบค้นข้อมูล นอกจากนี้ยังชอบอ่านนิทาน นิยาย มีนักเรียนจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 68.54 ที่อ่านหนังสือหลากหลายประเภท รู้จักเลือกอ่านหนังสือ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้คณะครูทุกคนตระหนักและเห็นความจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพัฒนาให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจที่จะอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์ และหนังสือตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อ่านหนังสือหลากหลายประเภท ให้มากขึ้น จึงได้ศึกษาแนวคิดการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศต่าง ๆ ตลอดจนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนโยบายด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและนโยบายด้านการอ่านออกเขียนได้ คือ “ปีการศึกษา 2558 เป็นปีแห่งการปลดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” และ “เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจบ ป. 1 ต้องอ่านออกเขียนได้ และมีมาตรการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม” และเชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน นอกจากนี้ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ 5 รอบ 60 พรรษา

โรงเรียนจึงได้ร่วมกับคณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เยาวชน ตลอดจนคนในชุมชนและสถานศึกษาเครือข่ายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ “รูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่าน โดยใช้กระบวนการ ใจใสใจ (4R1C) เครือข่ายห้องสมุดส่งเสริมการอ่านสานความรู้สู่ชุมชน 60 พรรษา ทัวหล้ามหากุศล ถวายเจ้าฟ้านักอ่าน โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่” ขึ้นมา โดยมี ขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานมีความชัดเจน ทุกคนร่วมรับรู้ ร่วมใส่ใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประมวผล และร่วมชื่นชม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา
2. เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ตระหนัก เห็นคุณค่า และสนใจอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย

1. นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 232 คน
2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ จำนวน 15 คน
3. สถานศึกษา และชุมชนเครือข่ายการอ่าน ในอำเภอสทิงพระและในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 60 แห่ง
4. ผู้ปกครองนักเรียน
5. ชุมชนชาวตำบลวัดจันทร์

ระยะเวลาดำเนินงาน

ดำเนินงานระหว่างเดือนพฤษภาคม 2557 ถึงเดือนมีนาคม 2559 โดยมี วงรอบการพัฒนา 2 วงรอบคือ วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2557 ถึง 31 มีนาคม 2558 วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2558 ถึง 31 มีนาคม 2559

การสร้างและพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด

รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมเน้นการปฏิบัติให้เกิดผลต่อกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดทั้งปีเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมีวิถีชีวิตรักการอ่าน และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีดำเนินการพัฒนานวัตกรรม 5 ขั้นตอน ระยะเวลาดำเนินงานวงรอบที่ 1 คือ 16 พฤษภาคม 2557 ถึง 31 มีนาคม 2558 รายละเอียด ได้แก่

ขั้นที่ 1 R 1 : ขั้นรู้เข้าใจ (Recognizing and Understanding the Project) เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีความเข้าใจในงาน โดยใช้กระบวนการสืบค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน ตลอดจนการวางเป้าหมายเพื่อความเป็นเลิศ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ รับทราบ และเข้าใจตรงกันถึงงาน และลักษณะของงานโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

1. ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อ

1.1 วิเคราะห์ปัญหาด้านการอ่าน (อ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้) ของนักเรียนทุกคน ทุกชั้น โดยครูประจำชั้นและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการคัดกรองปัญหาด้านการอ่าน การเขียน และสรุปเป็นข้อมูลสารสนเทศด้านสภาพการอ่านการเขียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่

1.2 การมีนิสัยรักการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียนทุกคน ทุกชั้น ด้วยแบบคัดกรองนักเรียนเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านในคู่มือการดำเนินงานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ได้แก่

แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดนิสัยการอ่านของนักเรียนระดับปฐมวัย: คำถามคือ ในวันหยุดนักเรียนทำอะไรบ้าง/ สิ่งที่นักเรียนชอบทำมากที่สุดคืออะไร/ นักเรียนชอบอ่านหนังสือหรือไม่ เพราะเหตุใด/ หนังสือที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือประเภทใด/ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้อ่านหนังสือ

แบบวัดนิสัยรักการอ่าน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6: มีรายการประเมินได้แก่ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อครูให้อ่านหนังสือ/ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อครูให้อ่านหนังสือในห้องสมุด/ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อครูให้อ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม/ เมื่อฉันอ่านหนังสือจบเล่ม ฉันรู้สึกภูมิใจมาก/ ฉันคิดว่า เมื่ออ่านหนังสือนานเกิน 30 นาที เป็นเรื่องที่เสียเวลามาก/ ฉันมีความรู้จากการอ่านหนังสือ/ ฉันคิดว่า การอ่านหนังสือทำให้เราเป็นคนทันเหตุการณ์/ ฉันอ่านหนังสือสม่ำเสมอ/ ฉันนำเรื่องที่อ่านจากหนังสือมาคุยหรือเล่าให้เพื่อนฟัง/ ฉันเลือกหนังสือที่ชอบอ่านด้วยตนเอง

แบบสำรวจข้อมูลในการพัฒนานิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด: ประเด็นคำถาม เช่น นักเรียนอ่านหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่หนังสือเรียนหรือไม่ และบ่อยเพียงใด นักเรียนอ่านหนังสือประเภทใดมากที่สุด นักเรียนไปอ่านหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนบ่อยเพียงใด นักเรียนอยากให้ห้องสมุดโรงเรียนจัดสิ่งใดมากที่สุด ครูพานักเรียนไปห้องสมุดบ่อยเพียงใด นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนประเภทใดมากที่สุด ระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนักเรียนรู้สึกอย่างไร พ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอย่างไร เป็นต้น

1.3 ประเภทหนังสือที่นักเรียนทุกคนชอบอ่าน สรุปเป็นภาพรวม

2. ร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดควรพัฒนา ของโครงการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และผลการดำเนินงานตามแผนจุดเน้นด้านการอ่าน สภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านการอ่าน การใช้ห้องสมุด และการพัฒนานิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน

3. ศึกษาแนวคิด นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ คือ นโยบาย “ปีการศึกษา 2558 เป็นปีแห่งการปลดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” และ “เด็กนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจบ ป. 1 ต้องอ่านออกเขียนได้ และมีมาตรการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม” หลักการพัฒนาให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) แนวคิดการพัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน แนวคิด การอ่านสร้างสุขของสำนักงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน (2557) แนวคิด การบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศ เช่น การบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศ ของมยุรี อนุมานราชชน (2551) รัตนา สายคณิต (2552) Kloppenborg (2009) Marchewka (2010) และแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิดของสุพจน์ โกวิทยา (2548) แนวคิดการรับรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) ของ Baldrige National Quality Program (2008) รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) บูรณาการกับผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่ผ่านมา มาใช้เป็นแนวคิด ทฤษฎี ในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรม โดยคำนึงถึง ความต้องการของผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน ครู ชุมชน

จากการศึกษาค้นคว้าข้างต้นพบว่า

- จากการสำรวจนักเรียน 232 คน เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 พบว่า นักเรียนชอบอ่านหนังสือ จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 89.66 มีนักเรียน ที่อ่านหนังสือพระราชนิพนธ์น้อยมาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.21 ที่อ่านหนังสือพระราชนิพนธ์ตั้งแต่ 15 เล่มขึ้นไป แต่นักเรียนทุกคนชอบเข้าห้องสมุด เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามฐานการเรียนรู้มีความสุขที่ได้ร้องเพลง ได้แสดงละครจากการอ่าน ได้เล่นเกม และชอบการแข่งขันตอบปัญหา การดูภาพยนตร์ และการสืบค้นข้อมูล

- ในการให้ความเป็นเลิศ ทุกคนต้องใส่ใจให้ความสำคัญกับงาน รู้จักบริหารเวลา และต้องมีการรับรู้ร่วมกัน ใช้การมีส่วนร่วม ที่สำคัญต้องมีเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน ตั้งเป้าหมายไว้ให้ไกลไปให้ถึง บนพื้นฐานของบริบทของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาได้กำหนดให้ผู้เรียน ร้อยละ 90 ต้องมีนิสัยรักการอ่าน และชอบอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์

4. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ โครงการและได้คิดค้นนวัตกรรมรูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่าน โดยใช้กระบวนการใจใส่ใจ (4R 1C) เครือข่ายห้องสมุดส่งเสริมการอ่านสานความรู้ 60 พรรษา ท้าวหล้า มหากุศล ถวายเจ้าฟ้าผู้อ่าน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน ชุมชน เยาวชน ได้อ่านหนังสือมากขึ้น โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนได้อ่านหนังสือและเห็นคุณค่าของหนังสือพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหนังสือตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

5. นำเสนอนวัตกรรมในที่ประชุม และขออนุมัติเพื่อดำเนินการ

ขั้นที่ 2 C 1 : ขั้นใส่ใจปฏิบัติ (Caring Practice) เป็นขั้นตอนการนำกิจกรรมตามโครงการสู่การปฏิบัติอย่างใส่ใจ เป็นการแปลงนโยบายลงสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการกระทำที่ต้องดูแล ใส่ใจความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผ่านการสอบถามความพึงพอใจ การประเมินสภาพจริงในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ ได้แก่

1. ประกาศนโยบายด้านการอ่านเพิ่มเติม เน้นการอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์ ดังนี้

- นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ถึงอนุบาล 2 ต้องอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์อย่างน้อย 9 เล่มต่อปี
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ต้องอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์อย่างน้อย 12 เล่มต่อปี
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 ต้องอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์อย่างน้อย 19 เล่มต่อปี
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ต้องอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์อย่างน้อย 24 เล่มต่อปี

หมายเหตุ การอ่านหนังสือของนักเรียนระดับอนุบาล หมายถึง การที่นักเรียนสามารถวาดรูป บอกเล่า สิ่งที่ตัวเองชอบ หรืออาจเขียนชื่อเรื่อง ข้อความสั้น ๆ จากหนังสือที่ครูอ่านให้นักเรียนฟัง

2. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมตามโครงการ โดยมอบหมายให้ครู บุคลากรทุกคน ต้องมีนวัตกรรมด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและช่วยกันส่งเสริมกิจกรรมการอ่าน ตลอดจนให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งสามารถแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการเครือข่ายห้องสมุดส่งเสริมการอ่านสานความรู้สู่ชุมชน 60 พรรษา ทิวหล้า มหากุศล ถวายเจ้าฟ้าฯ นักอ่าน โดยมีกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ

- ลักษณะที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้านยาเสพติด ถวายเจ้าฟ้าฯ นักอ่าน เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างทำกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมเปิดท้ายขายความรู้ ในโรงเรียนและชุมชน (ในตลาด หาดมหาราช ชุมชน) 2) กิจกรรม 1 วันพระ 1 ชั้นเรียน 1 ความรู้จากการอ่าน 3) กิจกรรมสายใยรัก รักการอ่าน 4) กิจกรรม

1 บ้าน 1 เล่ม 5) กิจกรรมตระกร้าความรู้ห้องเรียนและชุมชน 6) กิจกรรมเล่า นิทานสานสร้างสุข

- ลักษณะที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่

- 1) กิจกรรมยุวบรรณารักษ์ปันความรู้สู่ห้องเรียน 60 วัน 60 คัน ปั่นเพื่อเจ้าฟ้า
- 2) กิจกรรมชั้นการอ่านสู่ผู้เรียน 3) กิจกรรม 60 เล่ม ทำความดีถวายเจ้าฟ้านักอ่าน
- 4) กิจกรรม 365 วันอ่านถวายเจ้าฟ้านักอ่าน 5) กิจกรรมทอดผ้าป่ามหากุศล ถวายหนังสือทำความดีเพื่อเจ้าฟ้านักอ่าน 6) กิจกรรมเมนูอาหารเจ้าฟ้านักอ่าน

- ลักษณะที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมเครือข่ายการอ่าน ทำทั้งปี 60 ความดีเพื่อการอ่าน ถวายเจ้าฟ้า

ประเภทที่ 2 กิจกรรมภายในโรงเรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่บูรณาการการจัดกิจกรรมทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี

กิจกรรมรายวัน ได้แก่ กิจกรรม 8 ฐานปั่นเติมเสริมอ่าน ประกอบด้วย ฐานการเรียนรู้ 8 ฐาน ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมในแต่ละวัน ฐานที่ 1 ฐานเวทีคนเก่ง เป็นฐานที่ฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออก ทั้งด้านการร้องเพลง การเล่านิทาน และการแสดงละคร ฐานที่ 2 ฐานห้องสมุดเสียง ฐานที่ 3 ฐานมุมสบาย นักเรียนสามารถเลือกหนังสืออ่านตามใจชอบตามอิริยาบถที่ตนเองอยากอ่านไม่ว่าจะนั่งหรือนอน ฐานที่ 4 ฐานหนังสือทั่วไป เป็นฐานที่นักเรียนใช้ค้นคว้า สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือ วารสารทั่วไป เชิงวิชาการ ฐานที่ 5 ฐานคาเฟ่หนังสือ เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาผลิตชิ้นงาน เช่น หนังสือเล่มเล็กแบบ Pop Up นิทานหน้าเดียว ซีดีหนังสือ ฐานที่ 6 คาเฟ่ ICT ฝึกการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นและใช้คอมพิวเตอร์เพื่อศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่นักเรียนสนใจ ฐานที่ 7 ฐานอาเซียนศึกษา ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนผ่านการใช้หนังสือ สื่อซีดี และฝึกใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ฐานที่ 8

ฐานธรรมชาติรอบตัว เป็นฐานที่ให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จากบรรยากาศรอบตัวที่แวดล้อมไปด้วยสุภาสิต คำพึงเพย คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เกร็ดความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จัดหมุนเวียน กิจกรรมภาษาไทยวันละคำ ภาษาอังกฤษวันละคำ บริการห้องสมุด ยืม-คืนหนังสือ บริการตอบคำถามและการค้นคว้า ที่ช่วยน้องอ่านหนังสือ กิจกรรมครอบครัวรักการอ่าน กิจกรรมยุวบรรณารักษ์

กิจกรรมบูรณาการรายสัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมแนะนำหนังสือใหม่ กิจกรรมแนะนำหนังสือดีที่น่านอ่านผ่านละคร กิจกรรมหนังสือเดินได้ กิจกรรมสัปดาห์นี้มีรางวัล กิจกรรมเล่นิทานด้วยฉาก

กิจกรรมบูรณาการรายเดือน เช่น กิจกรรมยอดนักอ่าน กิจกรรม Lucky Day แฉยมหนังสืออ่านก็ผ่านมารับรางวัล กิจกรรมแนะนำหนังสือพระราชนิพนธ์

กิจกรรมบูรณาการรายปี ได้แก่ วันรักการอ่าน กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นการปรับปรุงพัฒนาบรรยากาศห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งปี กิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้กับยอดนักอ่าน

ขั้นที่ 3 R 2 : ขั้นเร่งรัดทบทวน (Intensive Review)

ขั้นเร่งรัดทบทวน มีการนิเทศ ติดตาม กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการค้นหาปัญหา อุปสรรค การบรรลุเป้าหมายในการทำงาน โดยร่วม ประชุมสรุประหว่างการทำงาน และการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม ว่าเป็นไปตามแผนงาน โครงการที่วางไว้หรือไม่ ได้แก่

- ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมประเมินทบทวนผลการปฏิบัติงาน ที่ตนเองรับผิดชอบ โดยสำรวจความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องเป็นรายกิจกรรม ผลการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ ปัญหาอุปสรรคในการทำกิจกรรม
- ตรวจสอบทบทวนการปฏิบัติงานว่าบรรลุผลหรือไม่ หากบรรลุผล ดำเนินงานไปสู่ขั้นประมวลผลลัพธ์ R 3 หากไม่บรรลุผลปรับปรุงพัฒนากิจกรรม หรือโครงการที่ดำเนินการในขั้นที่ 2 C 1 : ขั้นใส่ใจปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 R 3 : ขั้นประมวลผลลัพธ์ (Processing Result) เป็นขั้นตอน

การใช้การประเมินผล (การสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์) ติดตามงานจน บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ มีความคุ้มค่ากับการลงทุน ผลกระทบที่เกิดขึ้น ได้อะไรบ้าง ได้แก่

- ประเมินความสำเร็จของนวัตกรรม/ความคุ้มค่าของโครงการ โดยใช้ แบบประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน ความคุ้มค่าของกิจกรรม/โครงการ
- ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินนวัตกรรม โดยใช้แบบประเมินความ พึงพอใจสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ระดับคุณภาพของงาน ชิ้นงาน โครงการ โดยใช้การประเมินสภาพจริง
- และร้อยละและระดับของนักเรียนที่อ่านหนังสือออก โดยใช้แบบทดสอบ ด้านการอ่าน

ขั้นที่ 5 R 4 : ชี้นำกลับสู่การปฏิบัติใหม่ (Performance Review)

เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและสมาชิกของโครงการ จะนำผลการทำกิจกรรมห้องสมุดและกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมา จัดทำเป็นรายงานผลการปฏิบัติงานและให้ผู้รับผิดชอบโครงการนำเสนอในที่ประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำข้อคิด ข้อเสนอที่ได้จากการประชุม ไปออกแบบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและออกแบบการพัฒนาห้องสมุด สร้างเป็นนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านในปีต่อไป ซึ่งจะเข้าสู่วงรอบการพัฒนา วงรอบที่ 2 ในเดือนเมษายน 2558 ถึง 31 มีนาคม 2559 และมอบเกียรติบัตร แก่ครูที่มีผลงานดีเด่นในการพัฒนาการอ่าน

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ประเภทที่ 1 กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 กิจกรรมการอ่านด้านยาเสพติด ตัวอย่างกิจกรรมได้แก่
กิจกรรม 1 บ้าน 1 เล่ม จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนนำหนังสือใส่ตะกร้าวางไว้ที่แหล่งชุมชน แล้วให้แต่ละบ้านเลือกหนังสือที่สนใจหรือเลือกเล่มที่ชอบอ่านอย่างน้อยบ้านละ 1 เล่ม และให้บ้านนั้น ๆ ตั้งคำถามและส่งให้ครูเพื่อให้นักเรียนค้นหาคำตอบ โดยนำมาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมบ้านนี้มีรางวัล

กิจกรรมเล่านิทานพื้นบ้านสานสร้างสุข โดยให้ครูบรรณารักษ์และนักเรียนนำหนังสือออกไปยังชุมชนแล้วให้นักเรียนเล่านิทานให้คนในชุมชนผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชนฟัง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในบางครั้งคนในชุมชนจะเล่านิทานพื้นบ้านให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฟังด้วย

กิจกรรม 1 วันพระ 1 ชั้นเรียน 1 ความรู้จากการอ่าน โดยจัดตารางให้นักเรียนนำปิ่นโตไปวัดร่วมกิจกรรมในวันพระ ตั้งแต่ชั้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 หมุนเวียนกันพร้อมทั้งนำตะกร้าหนังสือไปให้คนในหมู่บ้านที่ไปทำบุญในวันพระเลือกอ่านพร้อมกับแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนที่ไปวัด

กิจกรรมสายใยรัก รักการอ่าน โดยรับสมัครครอบครัวอาสาเผยแพร่การอ่านสู่ห้องในวัยเยาว์ หมู่บ้านละ 5 ครอบครัว จำนวน 6 หมู่บ้าน เพื่อเผยแพร่การอ่านให้กับครอบครัวจำนวน 60 ครอบครัว โดยให้ครอบครัวอาสาหาหนังสือที่นักเรียนเลือกไปอ่านให้กับครอบครัวที่มีเด็กก่อนวัยเรียนฟัง หรืออาจมอบให้ผู้ปกครองอ่านให้บุตรหลานฟัง อย่างน้อยเดือนละครั้ง จนครบ 60 ครอบครัว

ลักษณะที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตัวอย่างกิจกรรมได้แก่

กิจกรรมยุวบรรณารักษ์ปั่นความรู้ห้องเรียน 60 วัน 60 คัน ปั่นเพื่อเจ้าฟ้า โดยให้นักเรียนที่มีจักรยานอาสาเป็นนักปั่น 60 คน ให้นักเรียนเลือกหนังสือตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และหนังสือพระราชนิพนธ์ที่ตนเองอยากแนะนำ ออกไปแนะนำให้นักเรียนรุ่นน้อง เพื่อน หรือคนในชุมชน โดยร่วมพูดคุยถึงหนังสือที่นักเรียนนำไป คนละ 1 เล่ม

กิจกรรม 60 เล่ม ทำความดีถวายเจ้าฟ้าผู้อ่าน ดำเนินการโดยให้นักเรียนเขียนชื่อหนังสือที่อ่านและประทับใจลงบนใบไม้กระดาด เมื่อได้ใบไม้ครบ 60 ใบ ก็นำมาประกอบเป็นต้นไม้

กิจกรรม 365 วันอ่านถวายเจ้าฟ้าผู้อ่าน ดำเนินการโดยเปิดห้องสมุดบริการให้อ่านหนังสือไม่เว้นวันหยุดราชการ และทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง 365 วัน เพื่อทำความดีถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสครบ 60 พรรษาในปี พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ยังมีบริการห้องสมุดเคลื่อนที่

กิจกรรมเมนูอาหารเจ้าฟ้าผู้อ่าน เพื่อแนะนำหนังสือพระราชนิพนธ์ให้นักเรียนและคนในชุมชน ดำเนินการโดยนำเรื่องย่อที่ผ่านการตรวจจากครูประจำกลุ่มไปพิมพ์หรือเขียนพร้อมตกแต่งให้สวยงาม จัดทำคล้ายเมนูอาหาร เขียนว่า เมนูแนะนำ หนังสือพระราชนิพนธ์ เรื่อง ... พร้อมภาพหนังสือประกอบ มีเรื่องย่อและภาพประกอบเรื่อง เคลือบพลาสติก นำไปวางตามร้านอาหารในชุมชน หรือตามห้องเรียน ยุวบรรณารักษ์จะเปลี่ยนเมนูทุกสองสัปดาห์

ลักษณะที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมเครือข่ายการอ่าน ทำทั้งปี 60 ความดีเพื่อการอ่าน ถวายเจ้าฟ้า ตัวอย่างกิจกรรมได้แก่

กิจกรรม 60 คนดีศรีนักอ่าน ดำเนินการโดยคัดเลือกบุคคลที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มอบเกียรติบัตรแก่ 60 คนดีศรีนักอ่าน

กิจกรรม 60 สถานศึกษาเครือข่ายรักการอ่านเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับสมัครสถานศึกษาเครือข่ายร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่านและผลิตชิ้นงานจากการอ่าน นอกจากนี้โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ยังช่วยเหลือโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาห้องสมุด ทั้งด้านการจัดห้องสมุด จัดหนังสือและครุภัณฑ์

กิจกรรมวิธีชีวิตชาวสารยังอ่านยิ่งรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านสามารถอ่านหนังสือได้คล่อง และสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านได้ สามารถสร้างชิ้นงานเป็นผังความคิดจากการอ่าน และสามารถเล่าเรื่องสั้น ๆ ให้เพื่อนฟังได้อย่างสนุกสนาน และได้เรียนรู้การละเล่นแบบไทย ๆ คือ วิธีชีวิตชาวพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน นักเรียนร้อยละ 92.86 สามารถอ่านเรื่องได้คล่อง นักเรียนร้อยละ 85.71 สามารถเขียนเรื่องได้ นักเรียนร้อยละ 78.57 สามารถสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ นักเรียนร้อยละ 100 สามารถทำชิ้นงานและผังความคิดจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรม 60 ไปรษณีย์ความรู้สู่การอ่าน ดำเนินการโดยให้นักเรียนสรุปหรือย่อความลงในไปรษณียบัตร แล้วส่งทางไปรษณีย์ให้กลุ่มเป้าหมายพร้อมใบตอบรับกลับเพื่อให้ผู้รับแสดงความคิดเห็น โดยโรงเรียนสนับสนุนค่าอากรแสตมป์

ประเภทที่ 2 กิจกรรมภายในโรงเรียน ตัวอย่างกิจกรรมได้แก่

กิจกรรมครอบครัวรักการอ่าน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองใส่ใจในการอ่านของบุตรหลาน โดยนำนักเรียนมาอ่านหนังสือในวันเสาร์ อาทิตย์ และตอนเย็นก่อนรับนักเรียนกลับบ้านสัปดาห์ละ 3 วัน โดยในวันปกติจะแบ่งเป็นวันจันทร์สำหรับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 – 2 วันพุธสำหรับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 วันศุกร์สำหรับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

กิจกรรมหนังสือพระราชานิพนธ์จากการอ่านสู่การแสดง ในทุกสองสัปดาห์นักเรียนยุวบรรณารักษ์จะนำหนังสือใหม่ที่อยากแนะนำน้อง ๆ และเพื่อน ๆ ให้อ่านหนังสือและมาแสดงเป็นละครเรื่องย่อ ๆ ที่ทำไว้แบบไม่จบ ทำให้นักเรียนคนอื่นอยากอ่านหนังสือเล่มนั้นเพิ่มเติม เช่น แนะนำหนังสือพระราชานิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แนะนำหนังสือนิทาน

กิจกรรม Small Books & Big Books โดยให้นักเรียนเรียนรู้การทำหนังสือเล่มเล็กและหนังสือเล่มใหญ่จากเรื่องที่อ่าน โดยบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมประจำวันการเรียนรู้

กิจกรรมเล่านิทานจากการอ่าน โดยให้นักเรียนทุกชั้นและทีมงานยุวบรรณารักษ์อ่านหนังสือและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกเล่านิทานจากการอ่านให้เพื่อน ผู้ปกครอง ครู หรือคณะศึกษาดูงานดู การเล่านิทานมีหลายลักษณะ เช่น การเล่านิทานด้วยฉาก การเล่านิทานประกอบสื่อ ในบางครั้งครูประจำฐานจะเล่าเรื่องราวให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนฝึกตอบคำถามและบันทึกการฟังลงในสมุดบันทึก

ความสำคัญและประโยชน์ของนวัตกรรม

1. ได้รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารโครงการและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสถานศึกษา

2. เป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นได้นำนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ผลจากการจัดกิจกรรมการใช้นวัตกรรม

1. ด้านผู้เรียน

1.1 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ปีการศึกษา 2557 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2556 ความสามารถด้านคำนวณ จากร้อยละ 41.67 เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.80 ความสามารถด้านเหตุผล จากร้อยละ 54.87 เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.11 ความสามารถด้านภาษา จากร้อยละ 59.62 เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.69

1.2 คะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2557 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2556 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2556 ร้อยละ 34.08 ปีการศึกษา 2557 ร้อยละ 48.34 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2556 ร้อยละ 42.83 ปีการศึกษา 2557 ร้อยละ 56.29

1.3 ผลการประเมินความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน จากการฝึกฝนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน รู้จักไต่หาความรู้เพิ่มเติม ปีการศึกษา 2557 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 1 – 6 จาก 181 คน นักเรียนผ่านการประเมิน 178 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.57

1.4 ผลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการในระดับต่าง ๆ ปี 2557 นักเรียนได้รับรางวัลทั้งระดับศูนย์เครือข่าย (เหรียญทอง 10 รายการ เหรียญเงิน 2 รายการ เหรียญทองแดง 2 รายการ และได้เป็นตัวแทนศูนย์เครือข่ายเข้าร่วมแข่งขันระดับเขตพื้นที่ 6 รายการ) ระดับภาค ระดับประเทศ

2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการยอมรับและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เช่น ครูและผู้บริหารได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การพัฒนาห้องสมุด และการสร้างเสริมให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ นางสาวอารมณ ชูโชติ ครูบรรณารักษ์ยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูผู้ทำคุณประโยชน์ด้านบรรณารักษ์จากสมาคมบรรณารักษ์แห่งประเทศไทย

3. โรงเรียน

โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประตู่ได้รับรางวัลจากการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการสร้างให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งรางวัลระดับเขต ระดับภาคและระดับประเทศ เช่น รางวัลสถานศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด ระดับยอดเยี่ยม ประจำปี 2558 รางวัลห้องสมุดดีเด่นโรงเรียนขนาดเล็กภาคใต้ ประจำปี 2557 รางวัลสถานศึกษาต้นแบบชุมชนอ่านสร้างสุข ประจำปี 2557

จุดเด่นของนวัตกรรม

นวัตกรรม รูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่าน โดยใช้กระบวนการ
ใจใส่ใจ (4R1C) เครือข่ายห้องสมุดส่งเสริมการอ่านสานความรู้สู่ชุมชน 60
พรรษา ทิวหล้ามหากุศล ถวายเจ้าฟ้านักอ่าน โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่
มีจุดเด่น คือ

1. ครู นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมร่วมพลังขับเคลื่อนด้านการอ่าน
2. นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นได้มีการบูรณาการหลักการบริหารโครงการ
การบริหารสู่ความเป็นเลิศ รางวัลคุณภาพ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
แนวทางการอ่านสร้างสุขของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน มาใช้เป็น
แนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรม โดยคำนึงถึงความต้องการ
ของผู้เกี่ยวข้อง และกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน ครู ชุมชน)

3. ได้ออกแบบนวัตกรรมให้มีกิจกรรมพัฒนานิสัยรักการอ่านที่มีความ
หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับระดับชั้น นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้
และเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับครูทุกคน ทุกวัน ทุกชั้น จน
เกิดเป็นวิถีชีวิตด้านการอ่านและชอบอ่านหนังสือ และเข้าห้องสมุดทุกวัน
เน้นการอ่านหนังสือพระราชนิพนธ์ หนังสือตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ
หนังสือส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และผลิตชิ้นงานอย่างสร้างสรรค์จากการ
อ่าน ตลอดจนขยายไปสู่ชุมชน

4. มีการเชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้และอ่าน
หนังสือที่หลากหลายประเภท ทั้งหนังสือพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตน
ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หนังสือตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หนังสือ
ส่งเสริมการอ่านมากขึ้น โดยร่วมกันวางแผนจัดทำ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
365 วัน ฉันทรักการอ่าน

5. การออกแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมของนักเรียนจนทำให้สามารถสร้างสายใยรักการอ่านที่ีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีวิถีชีวิตรักการอ่าน

6. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนาครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานที่ ทั้งนักเรียน เยาวชน ตลอดจนคนในชุมชนและสถานศึกษาในเครือข่าย ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

7. นำการละเล่นของไทยมาใช้เป็นกิจกรรมในการขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น เดินกะลา ถึงชิงหลัก งูกินหาง ชีม้่าส่งเมือง รี้ร้าวสาร มอญซ่อนผ้า ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การอ่าน การละเล่นแบบไทย และมีความสุข สนุกสนานชอบทำกิจกรรม

8. ขั้นตอนกระบวนการทำนวัตกรรมการมีความชัดเจนทุกคนร่วมรับรู้ ร่วมใส่ใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมประมวผล และร่วมชื่นชม โดยมีวิธีดำเนินการ

เริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 ขั้นรู้เข้าใจ โดยนำกลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการ 3 กลยุทธ์มาใช้ดำเนินการ ได้แก่ 1) ใช้การมีส่วนร่วม เข้าใจปัญหา ข้อมูลสารสนเทศ ความมุ่งหวังเป้าหมาย 2) สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบาย จุดเน้น ความมุ่งหวังในการพัฒนา 3) ร่วมคิด ร่วมรับทราบ ร่วมเห็นชอบ โดยใช้กระบวนการสืบค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน ตลอดจนการตั้งเป้าหมายเพื่อความเป็นเลิศ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ รับทราบและเข้าใจตรงกันถึงงาน และลักษณะของงานโครงการ

ขั้นที่ 2 ขั้นใส่ใจปฏิบัติ โดยมีกลยุทธ์ที่ดำเนินการ ได้แก่ 1) นักเรียนสำคัญที่สุด 2) เป้าหมายชัดปฏิบัติได้ 3) ทำงานเชิงระบบ ไม่คิดลบเรื่องเวลา 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ยึดถือการมีส่วนร่วม 5) หลากหลายกิจกรรม ทำเพื่อนิสัยรักการอ่าน

ขั้นที่ 3 เร่งรัดทบทวน โดยมีกลยุทธ์และเทคนิควิธีการในการทำงาน 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ประเมินทุกระยะ 2) สะท้อนผลสู่การพัฒนา 3) ความสำเร็จของงาน คือพื้นฐานของความพึงพอใจ (ผู้เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม มีความพึงพอใจ งานบรรลุตามเป้าหมาย) 4) ปัญหาไม่ว่าจะ อยู่อย่างถาวรหรือชั่วคราว โดยมีการนิเทศ ติดตาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหาปัญหา อุปสรรค เพื่อบรรลุเป้าหมายการทำงาน โดยร่วมประชุมสรุป ระหว่างการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงาน โครงการ ที่วางไว้หรือไม่

ขั้นที่ 4 ขั้นประมวลผลลัพธ์ โดยมีกลยุทธ์เทคนิค ได้แก่ 1) ผลลัพธ์ คุ่มค่า 2) ผู้รับบริการพอใจ โดยใช้การประเมินผล (การสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์) ติดตามงานจนบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ มีความคุ้มค่ากับการลงทุน ผลกระทบที่เกิดขึ้น ได้อะไรบ้าง

ขั้นที่ 5 ขั้นนำกลับสู่การปฏิบัติใหม่ โดยมีกลยุทธ์ เทคนิควิธีการ 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เรื่องเล่าเร้าพลัง 2) ร่วมชื่นชม สังคมความรู้สู่ความสำเร็จ เป็นขั้นตอนการร่วมประชุม สรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมอบเกียรติบัตร ยกย่องแก่ผู้ที่สนับสนุนการดำเนินงาน ผู้ที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ และสรุปนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานให้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

การขยายผลและเผยแพร่นวัตกรรม

1) โรงเรียนได้เผยแพร่ผลงานผ่านสื่อ โดยได้รับคัดเลือกให้ลงวารสาร “เขา ป่า นา เล”

2) เป็นวิทยากรบูรณาการรักษแก่ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

3) ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น facebook เว็บไซต์ เป็นต้น

4) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานให้กับเพื่อนครูบรรณารักษ์และผู้สนใจจากโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 จนถึงปัจจุบัน เช่น วันที่ 8 มิถุนายน 2558 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประตู่ไชย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พร้อมคณะครู จำนวน 5 คน และวันที่ 7 สิงหาคม 2558 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทะเลสองห้องและผู้อำนวยการโรงเรียนไสยงปัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พร้อมคณะครูบรรณารักษ์ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน

ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

1. การสร้างพื้นฐานการอ่านให้กับนักเรียนทุกคน ก่อนเริ่มดำเนินการ ผู้รับผิดชอบควรวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ถึงความสามารถด้านการอ่านและการมีนิสัยรักการอ่าน

2. สถานศึกษาที่มีกรอบทิศทางการพัฒนานิสัยรักการอ่านให้นักเรียนอย่างจริงจังสามารถวัดเป็นรูปธรรมได้ จะสามารถช่วยให้สถานศึกษามีทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น โรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประตู่ได้กำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษาคือ “นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน สืบสานทำความดี” เอกลักษณ์ของสถานศึกษา คือ ห้องสมุดมีชีวิตต้นแบบ และได้กำหนดพันธกิจที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และนำลงสู่การปฏิบัติโดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ แผนจุดเน้นด้านการอ่าน ที่มุ่งมั่นพัฒนานักเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้วยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย ดึงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จของการดำเนินงาน

3. สิ่งจูงใจที่สามารถสร้างให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน คือ การสร้างมาตรฐานของโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการอ่านและการเรียนรู้ เป็นอีกหนทางหนึ่งซึ่งมีความสำคัญ

4. หลักเกณฑ์การอ่านเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็น ในบางครั้งการสร้างให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน นอกจากจะมีวิธีการจูงใจในเชิงบวกแล้ว การประกาศ กำหนดเกณฑ์การอ่านให้นักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงบรรทัดฐานและแนวปฏิบัติร่วมกัน เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากเพื่อสร้างให้เป็นวิถีชีวิต เป็นสังคมด้านการอ่าน การประกาศเกณฑ์ด้านการอ่านของโรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ ได้ใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการตัดสินใจผลการเลื่อนชั้น ทำให้นักเรียน ผู้ปกครอง ตระหนักและถือว่าเป็นภารกิจที่ตนเองต้องกระทำร่วมกัน เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียน จึงทำให้ง่ายในการสร้างให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

5. การนิเทศ กำกับติดตาม ของผู้บริหารในด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นภารกิจที่มีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องดูแลให้เป็นกิจวัตรประจำวัน ผู้บริหารควรมีเครื่องมือในการนิเทศ ติดตามประเมินงานที่ชัดเจน เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามโครงการ นวัตกรรม ตลอดจนสอบถามความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ระดับความคุ้มค่าในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

6. การจัดทำปฏิทินด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรมีแผนการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและพัฒนา และจัดสรรเวลาที่มีอย่างคุ้มค่า มีทิศทางในการดำเนินงาน ซึ่งโรงเรียนชุมชนบ้านบ่อประดู่ จะมีแผนปฏิทินการปฏิบัติงานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตลอดปี การศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้ปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการทำกิจกรรม

7. ครูและบุคลากรเป็นปัจจัยการบริหารที่สำคัญในการสร้างผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน ดังนั้นการที่ครูหนึ่งคนสามารถคิดค้นนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างน้อยหนึ่งอย่าง จะทำให้โรงเรียนมีนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย น่าสนใจ ความร่วมมือของทุกคนในองค์กรจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานสำเร็จ

8. นักเรียนในโรงเรียนทุกคนนอกจากจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ดีแล้ว ยังเป็นต้นทุนทางความคิด ต้นทุนการริเริ่มกิจกรรม หรือการช่วยเหลืองานห้องสมุด หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการสร้างให้นักเรียนเป็นเจ้าของกิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้ดี และรู้สึกสนุกสนานกับการทำกิจกรรม

9. การยกย่องชมเชยคุณความดีของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดให้มีขึ้น ทุกครั้งที่กิจกรรม/โครงการเสร็จสิ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน. (2557). **เปิดโลกความสุขเต็ม**

ศักยภาพการเรียนรู้ด้วยความเบิกบานกับ 73 กิจกรรม และ 27

ยุทธการอ่าน โครงการอ่านสร้างสุขในโรงเรียนและสถานศึกษา

ปีที่ 2 พ.ศ. 2556. กรุงเทพมหานคร: แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน.

มยุรี อนุমানราชชน. (2551). **การบริหารโครงการ Project Management.**

พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัทดูมายเบส จำกัด.

รัตนา สายคณิต. (2552). **การบริหารโครงการ : แนวทางสู่ความสำเร็จ.**

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. (2558). **คู่มือการดำเนินงานอ่านออกเขียนได้
อ่านคล่องเขียนคล่องและสื่อสารได้**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Kloppenborg, Timothy J. (2009). **Project Management :
Contemporary**. Canada: LEAP Publishing Services, Inc.

Marchewka, Jack T. (2010). **Information technology project
management**. 3rd ed. Asia: John Wiley and Sons.

Smith, Richard J.; & Johnson, Dale D. (1976). **Teaching Children
to Read**. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Co.

วิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษา ของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งผู้สนใจทั่วไป

ข้อความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของ ผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะบรรณาธิการวารสารวิชาการ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมส่งบทความวิชาการ ด้านการ ศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 ขนาด ตัวอักษร 16 พอยต์ พร้อมภาพประกอบ (บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง กับบทความเท่านั้น ไม่รับบทความย่อวิทยานิพนธ์หรือบทความวิจัย)

ส่งมาได้ที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

อาคาร สพฐ.3 ชั้น 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

หรืออีเมล obec.journal@gmail.com

เจ้าของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายพะโยม ชิณวงศ์)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นางสาวกัญญา งามบรรจง

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางสาวนภรณ์ ชังบุตตา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

พันจ่าเอกแดงรัตน์ชัย คงสม

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

นางสาวอังคณา ผิวเกลี้ยง

นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ : 0 2538 3022, 0 2538 0414 โทรสาร : 0 2539 3215

เว็บไซต์ : www.suksapan.or.th

ภาพประกอบบางส่วนจาก : <http://www.freepik.com>

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

(พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

เป้าหมายที่ 1 คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม

ตัวชี้วัด 1.1 ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไปมีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 1.2 คติอาญามีสัดส่วนลดลง

เป้าหมายที่ 2 คนในสังคมไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น

2.1 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด 1 เด็กมีพัฒนาการสมวัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

2.2 เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 2 คะแนน IQ เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ตัวชี้วัด 3 เด็กร้อยละ 70 มีคะแนน EQ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

2.3 วัยแรงงานมีความรู้และทักษะเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานและมีทักษะทางการเงิน

เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด 4 ผู้เรียนในระบบทวิภาคีเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 30 ต่อปี

ตัวชี้วัด 5 ผู้ที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพและผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 6 การออมส่วนบุคคลต่อรายได้พึงจ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น

2.4 ผู้สูงอายุวัยต้นมีงานทำและรายได้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้สูงอายุ

ตัวชี้วัด 7 การมีงานทำของผู้สูงอายุ (อายุ 60 – 69 ปี) เพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 3 คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและมีความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด 3.1 ผลคะแนนสอบ PISA ในแต่ละวิชา ไม่ต่ำกว่า 500

ตัวชี้วัด 3.2 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการอ่านหาความรู้เพิ่มเติม

ตัวชี้วัด 3.3 การอ่านของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85

ตัวชี้วัด 3.4 แรงงานที่ขอเทียบโอนประสบการณ์และความรู้เพื่อขอรับวุฒิ ปวช. และ ปวส. เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 20 ต่อปี

เป้าหมายที่ 4 คนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัด 4.1 ประชากรอายุ 15 – 79 ปีมีภาวะน้ำหนักเกินลดลง

ตัวชี้วัด 4.2 การตายจากอุบัติเหตุทางถนนต่ำกว่า 18 คน ต่อประชากรแสนคน

ตัวชี้วัด 4.3 ประชาชนเล่นกีฬาและเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 4.4 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จต่อประชากรแสนคนลดลง

ตัวชี้วัด 4.5 การคลอดในผู้หญิงกลุ่มอายุ 15 – 19 ปีลดลง

ตัวชี้วัด 4.6 รายจ่ายสุขภาพทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ตัวชี้วัด 4.7 ผู้สูงอายุที่อาศัยในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นร้อยละ 20

เป้าหมายที่ 5 สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว

สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ชุมชน สื่อมวลชน และภาคเอกชน

ตัวชี้วัด 5.1 ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น

ตัวชี้วัด 5.2 ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 5.3 ธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้น